proleter

yazarları işçi ve köylülerdir

1
AYDA BİR ÇIKAR
15 KASIM 1967

* **nizip tip ilçe başkanının proleter'e demeci**
* **kubbin köyünde muhtarlık seçimleri**
* **proleter mektupları**

  — sizinle beraberim — ağa didik, fakat — okuyup da ne olacak? — yer işgal didi —
* **anayasanın işçi ve köylülere getirdikleri**
* **iç ve dış olaylar**

Bildiri

proleter, işçi ve köylünün dergisidir. proleter dergisinin yazarları işçiler ve köylülerdir. dergi işçiler ve köylüler için çıkıyor.

proleter dergisi bilimsel toplumcu bir politika izliyecektir. yani, üretimi yapan biz işçiler ve köylüler yarattığımız değerin karşılığını alamıyoruz. çünkü iç ve dış sömürücüler var. örneğin, pamuğu üreten bizler, bu pamuktan kumaşı üreten bizler ama bu ürettiğimiz pamuktan bu ürettiğimiz kumaştan büyük kazançlar sağlıyan bir avuç azınlık. üretimde bizim işlediğimiz makinelerin sahibi iç sömürücü, bu makineleri iç sömürücüye sahip kılansa dış sömürücü. bunun içindir ki üretim araçlarına biz işçiler ve köylüler sahip olmadıkça bu böyle gider. ama, böyle gelmiş böyle gitmez.

proleter dergisi olayları, düşünceleri ve de eylemleri yansıtacaktır. işçi ve köylü arkadaşlarımız yaşantılarını yazacaklar, bu olaylara ilişkin düşünceleri tartışacağız, aydınlanacağız, bilince varacağız.

proleter dergisi yurtta barış, evrende barış ilkesinin eyleme aktarılması yolunu arıyacaktır. yurtta barışın, evrende barışın olabilmesi iç ve dış sömürücülerin kalkmasına bağlıdır.

Proleter

Hep bir ağızdan türkü söyleyip

hep beraber sulardan çekmek ağı.

demiri oya gibi işleyip hep beraber.

hep beraber sürebilmek toprağı,

ballı incirleri hep beraber
yiyebilmek,

yârin yanağından gayri her şeyde

her yerde

hep beraber!

1. T. B. M. M. BİLDİRİSİ

Emperyalist devletlerin, devlet ve milletimizin hayatına açıkça kastetmeleri neticesinde müdafaai meşrua için toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi, şimdiye kadar muhtelif vesilelerle sarahaten veya zımnen ilân ettiği maksat ve mesleğini bir kere daha bütün cihana arz için şu beyannameyi neşreylemeye lüzum görmüştür.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî hudutlar içinde hayat ve istiklâlini temin ahdiyle teşekkül etmiştir. Binaenaleyh hayat ve istiklâlini yegane ve mukaddes emel bildiği Türkiye halkını, emperyalizm ve kapitalizm tahakküm ve zulmünden kurtararak irade ve hakimiyetinin sahibi kılmakla gayesine vasıl olacağı kanaatindedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, milletin hayat ve istiklâline suikast eden emperyalist ve kapitalist düşmanların tecavüzatına karşı müdafaa ve bu maksada münafi hareket edenleri tedip azmiyle müesses bir orduya sahiptir. Emir ve kumanda selâhiyeti Büyük Millet Meclisinin şahsiyeti maneviyesindedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, halkın öteden beri mâruz bulunduğu sefalet sebeplerini yeni vesait ve teşkilât ile kaldırarak yerine refah ve saadet ikame etmeyi başlıca hedefi addeder. Binaenaleyh toprak, maarif, adliye, iktisat ve evkaf işlerinde ve diğer mesaide içtimai uhuvvet ve teavünü hâkim kılarak halkın ihtiyacıyatına göre teceddüdat ve tesisatı vücuda getirmeye çalışacaktır. Bunun için de siyasî ve içtimaî umdelerini milletin ruhundan almak ve tatbikatta milletin temayülât ve ananatını gözetmek fikrindedir.

Binaenaleyh Türkiye Büyük Millet Meclisi memleketin idarî, iktisadî, içtimaî umum ihtiyacatına müteallik ahkâmı peyderpey tetkik ve kanun şeklinde tatbik mevkiine vazeylemeye başlamıştır.

(21 Ekim 1920 tarihli T. B. M. M. tutanağından alınmıştır.)

Dilekçe

D. D. Y. 6. İşletme Şefliğine
ADANA

Köyümüzün yanıbaşından tren hattı geçmektedir. 1966 yılında bu hattan durak olarak faydalandık. Köylünün yüzünü güldüren durak 1967 yılı başında kaldırıldı.

Hükûmetimiz her yerde her zaman köylüye yol yapacağız derken ne garip olaydır ki köylünün ayağındaki yoldan faydalandırılmamaktadır.

Gaziantep - Karkamış hattı, esasen talebeler için ihdas edilmiştir. Köyümüzdeki 20 tane ortaokul öğrencisi yolsuzluk yüzünden tahsillerine devam edemez duruma gelmişlerdir.

Köyümüze durak verilmesi için 6 defa müracaatta bulunduk. Müracaatımız neticesiz kaldı. Bizzat 6. Bölge Şefi köyümüz durağında durdurularak durum anlatıldı. Bir netice çıkmadı.

Tabiî olan bu hakkımızı almak için gereken bütün yollara başvuracağımızı bildirir durak verilmesi için gereken işlemin yapılmasını saygılarımızla arzederiz.

Üye
İ. Aydın
(Mühür)

Üye
A. Yılmaz
(Mühür)

Nizip - Bağlıca köyü
Muhtarı
Ahmet Deniz
(Mühür - İmza)

proleter 1

işçi ve köylünün aylık dergisi
bilimsel toplumcu politika izler

Haberleşme adresi :
P. K. 258 — Adana

15 Kasım 1967
100 Kuruş

Sahibi ve Genel Yayın Müdürü : Necip Akan ★ Bu sayıda sorumlu müdür : Selâhattin Uyar ★ Yönetim yeri : Adana, Döşeme Mah. 130. Sok. No. 19/b ★ Dizgi ve baskı : İŞ Matbaası - Ankara ★ Abone koşulları : 6 aylık 5 lira ★ Abone bedelinin gönderileceği adres : Adana Merkez Ziraat Bankası Hesap No. 16890 ★ Abone bedelinin yollandığı, haberleşme adresine bildirilmelidir.

Şapkalı ve Kıravatlı

Karayılan

İşçi Hacı Demir

7 Kasımda aylık bir proleter dergisinin çıkacağını gazete ilânında görünce ilk işim kaleme sarılmak oldu. Çünkü köylülerin işçilerin de yazılarına yer verileceği belirtiliyordu. Yazılarımızın konusu fakir köylü ve işçinin uğradığı haksızlıkları belirtmektir. Belki komprador bezirganları bizi koministlikle suçlayacaklardır ama biz koministlik propagandası değil gerçekleri dile getireceğimizden onların her türlü ithamları bizi doğru yoldan alakoymıyacaktır. Zira her fakirden, köylüden haksızlıktan bahseden kimseye can kurtaran simidi gibi sarıldıkları o meşhur kominist damgasını vurmak kompradorların bir geleneği haline geldiği herkesçe biliniyor. Ben bir köylü çocuğu olarak yer yüzünde insan olarak yaşayan herkesin kendi kişisel çıkarlarını düşünmeden vatanının ve milletinin refahı için çalışması lâzım geldiğine inanan bir vatandaşım.

Köylü ve şehirli arasındaki dengeye bir göz atalım. Biz köylüler Atatürk'ün bir hatırası olarak şapkayı giymekten bir gurur duymaktayız. Fakat şehirli yani kıravatlı şapkayı her zaman hor görmekte, her şapka giyeni gayri insani meziyetlere sahipmiş gibi yan gözle süzmekte hattâ otobüste. yemekte toplantıda yanına dahi oturmamaktadır. Bunun delilleri çoktur, köylüler bunu gayet iyi bilirler.

Köylülere göre kıravatlı demek efendi, tahsilli, yalan söylemez, fakiri seven bir kimse demektir. Ama benim saf köylüm ne bilsin ki o kıravatlı efendi değil, bir gangasterdir. Bütün kıravatlı vatandaşlar alınmasınlar lâfımız kıravatı bir maske olarak kullanan avanaklaradır. Bu maskeliler hükûmetlerin saflarına geçmeyi başarmış, eterden tesirli lâfları ile köylüleri uyutmuş, bilgi sahibi olmalarını engellemiş kendisine yararlı kimseleri seçemez hale kasden düşürmüşlerdir. Ama sevinçle kaydedeyim ki köylüler yatmış oldukları eterli uykudan yavaş yavaş uyanmaktadır. Artık tefecilerin oynatacakları filmler köylüler tarafından sansür edilmeden oynamayacaktır. Ey ehli imân biraz olsun sözlerinizi tutun. Seçimden seçime köylere gelip bol, bol vaadde bulunursun yanına bir de atasözü, Atatürk demiş ki milletimin efendisi köylüdür. Seçimi kazandıktan sonra ne köylüye efendi gözüyle bakar, ne yanına gider, ne derdine çare bulursun, üstelik köylünün derdini dile getirenlere, hakkını savunanlara rahat vermezsin.

İşte köylülerin hayatı : Evler topraktan yapılmış kerpiçle imar edilir, üstü yine toprakla örtülür. Kışın karda, yağmurda yer yer damlacıklar evin içini ufak göl haline getirir. O yine bunu olağan kabul eder. Ama kiremitli, kaloriferli, göm me banyolu, her türlü konforu haiz evlerde oturanlar elbette köylünün derdini bilmez. Köylünün karısı sabah erken kalkar, inek sağılacak, yayık yayılacak, malların gübresi basmalığa atılacak ondan sonra tarlaya gidecek çapa yapacak, yığın yapacak, orak biçecek bu arada çapa ayağını kesmiş, orak biçerken eline tiken batmış, kışlık tezeklerini hazırlamak için malların pisliğini eli ile kasnağa koyup ayakları ile çiğnerken eli ayağı nasır bağlamış, o acıları ile baş başa bırakılır, ilâç yok, doktor yok ne ile iyileşecek o yaralar. Eğer pişmiş soğan ile kına iyileştirirse iyileştirir yoksa yine o sızı ile tarlasına gider, saçları dağılmış, dudakları kurumuş halleri içler acısı. Ne bilsin ki o zavallı şehirde hizmetçi tutan, elini yaş ile kuruya vurmayan, sinemaya, tiyatroya giden, eğlenen hanımlar var. O bunlardan habersiz yaşıyor. Neden haya perdeleri yırtılmış aşk geceleri tertipleyen mini etekli baldırı cıblaklar zevkü sefa sürerken, asil Türk anası sefalete mahkûm ediliyor. Yazın en sıcak ayı olan Ağustosta köylüler ekin biçer, düven sürer, harman savurur, çapa yapar; hasılı çoluğu çocuğu, kadını erkeği ile kan kustukları bir aydır. Ne bilsin ki o zavallılar bu ay şehirlilerin istirahat ettiği bir aydır. Hayalinden bile geçmez bu ayda orak biçerken şehirli deniz kenarlarında kamp kurmuş plâjlarda kumların

proleter ne demektir ?

Encyclopedia Britannica'ye göre :

Proletarian :

1. Esas olarak toplumun aşağı sınıfları.

2. Veya en fakir sınıfa mensup bir şahıs.

3. İşçi, ücretli, emekçi.

4. Latincede proletarius (kök : proles) devlete sadece çocuk yetiştirmekle görevli sınıf.

Proletariat :

1. Toplumun aşağı sınıfları.

2. Emekçilerin tümü, serveti yaratan işçiler.

3. Botanik : Kendisi için gayet az miktarda gerekli maddesi olan bir bitki cinsi.

Volks - Brockhaus'a göre :

Proletarian :

1. Eski Roma'da Latince : Hiç vergi ödemiyen şehirliler.

2. Mülkiyet sahibi olmıyan ücretli işçiler için kullanılan deyim.

Sprach - Brockhaus'a göre :

Proletarian :

Çocuklarından başka bir şeyi olmayan kimse (Goethe çağı).

Larousse'a göre :

Latince proletarius :

Vergiden muaf ve Roma tarafından dünyaya getirebildiği çocuk adedi ölçüsünde faydalı addedilen, en alt sınıfa mensup vatandaş.

Bugünkü anlamı :

Hiçbir mülk sahibi olmayıp yaşamak için ücretten gayri hiçbir şeyi olmıyan adam.

Yani, üretim ve mübadele araçlarına sahip olanların emrine koyduğu iş gücüne ödenen hizmet bedeli ile yaşıyabilen insan.

Karl Marks'a göre :

Burjuvazinin yani kapitalin geliştiği ölçüde modern işçinin içinde bulunduğu sınıf; iş bulduğu müddetçe yaşıyabilen, ama sadece emeği, kapitali arttırdığı müddetçe iş bulabilen sınıf mensubu.

Bunlar kendilerini herhangi bir ticaret metaı gibi, kısmen satmak mecburiyetinde olup bu yüzden rekabetin bütün değişikliklerine ve pazarın dalgalanmalarına maruzdurlar.

Mao - Çe - Tung'a göre :

1. Yarı proleter :

a) Ortakçı köylüler,

b) Fakir köylüler,

c) Zenaatçiler,

d) Çıraklar (ticari kuruluşlarda),

e) Gezginci esnaf.

2. Proleter :

Modern proleterya (fabrika işçileri).

Bize göre :

Proleter, emeğini satarak geçinen ve emeğiyle toplumun tüm değerini yaratan insandır.

Dergimiz, bütün emekçileri, işçiyi, topraksız ve az topraklı köylüyü, küçük esnafı, zanaatkârı, dar gelirli memurları ve toplumcu aydınları PROLETER safında saymaktadır.

üstünde sere serpe uzanmış keyif çatıyor. Ne bilsin ki o zavallılar bu ayda çapa yaparken şehirli, hanımı ile Paris'e, Roma'ya, Londra'ya seyahata çıkmışlar hem de kağnı ile, araba ile de değil tomofil ile de değil tayyare ile. Anlatsan yemini billah etsen yine inanmaz çünkü o yaşadığı hayattan daha iyi hayat şartlarının olduğundan habersiz. Daha doğrusu habersiz bırakılmış. Yapmayın ey hükûmet edenler yapmayın onların kıymetli oyları ile iktidara gelirken vaad ettiklerinizi niye tutmuyorsunuz işsize iş, topraksıza toprak sloganları ne oldu. Topraktan söz etmişken sayın Tarım Bakanı Bahri Dağdaş'ın gazetelerde bir demecini okudum. Buyuruyorlar ki Türkiye'de toprak ağası yoktur, ben ağa diye hiç kimseyi tanımıyorum. Bir ara şaka yapmış olacak dedim ama düşündüm bu işin şakası makası yok. Ben bir köylü çocuğu olarak hem de şarklı olmadığım halde doğuda toprak ağası olduğunu hem de bir ağanın elinde beş altı hattâ on köyü bulunduğunu biliyorum da bir Bakan nasıl bilmiyor. Hakikaten bilmiyorsa bunu ispat eden birçok yazılar çıktı niye gidip tetkik etmiyor, eğer biliyorsa neden toprak ağası yok diye kestirip atıyor. Her zaman Bakanlar, milletvekilleri köylülere tavsiyede bulunmazya bir de sayın Bakana Meclisteki ettikleri yemini hatırlamasını ve doğu illerine gidip tetkikte bulunmasını tavsiye edelim. Bizden söylemesi günahı kendi boynuna.

Evet vatandaşlar gördüğüm Urfa, G. Antep, Maraş, Diyarbakır ve Mardin'de toprak ağaları var hem de her ağanın elinde birkaç tane köyü var. Şimdi bizim ehli imân o müslümanlığı kimseye kaptırmayan namazımda niyazımdayım diyen ve karşı çıkanları da kominstlikle suçlayan kompradorlara sorsan, biz müslüman adamlarız başkasının malını elinden alıp başkasına nasıl veririz. Bir kere köylülerin islâmiyete nasıl bağlı olduklarını herkes bilir. Biz müslümanız diye dini kendi propagandalarına alet eden tefecilere sorsan 32 farzı dahi cevaplandıramaz. Herkesi kominstlikle suçlayan yağmacılardan bir şey soracağım ayıp değil ya öğrenmemek ayıptır. Köylü, işçi çalışır, eker, biçer ve bütün kazancını devlete verirse bu kominstliktir, bunu biliyorum, Allah'a şükür sayelerinde öğrendim. Peki köylü, işçi çalışır, eker, biçer ve bütün kazancını bir şahısa verirse buna ne diyorlar emin olun bilmiyorum. Tabiî ki onu da öğreniriz. Başkasının toprağını alıp başkasına veremem bu hem dinimize hem de yasalarımıza aykırıdır. Peki başkasının toprağını yani Allah'ın bütün kullarım faydalansın diye yarattığı toprağı sahte tapularla para vermeden, emek vermeden zorbalıkla, derebeylikle elinden alan ağanın hareketi dinimize ve yasalarımıza aykırı değil mi? Onlara sorsan değil. Hak hukuk, fakir fukara savunucusuyum diye kasılırlar. Ama doğuda ağanın 10 yaşındaki çocuğunun önünde dahi elpençe duran dil bilmiyen vatandaşları savuna mazsın. Okul yapılmaz, yol yapılmaz, çeşme yapılmaz, fabrika yapılmaz, eğitilmez, öğretilmez, dünyadan bihaber bırakılır, ondan sonra vahşiler, eşkiyalar, gericiler diye suçlanır. Bu onların çilesidir ama son çileleri. Dert bir değil ki bir mevzudan bahsederken bakıyorum hemen başka bir mevzuya geçmişim kafam dalıyor bir sürü haksızlık önüme serilmiş acaba hangisini yazayım. Ne yazdım onu da bilmiyorum. Kafamı kaldırıp yazdığım yazıya baktım köylülerden bahsediyorum. Doğu köylüleri Antep'te köylüler ceket ve palto yerine yünden el örgü ile ördükleri bizim İç Anadolu çobanlarının dağda giydikleri abayı giyiyorlar. Urfa'da kadın, erkek herkes entari giyiyor. Keşke kalın bir cins kumaş veya benzeri olsa. Bizim kendimize iç gömleği diktirdiğimiz bezden entari. Bir Urfa köyüne girdiğin zaman kadını erkeği ayırt etmek zor yanına vardığın zaman bıyıkları var ise erkek yoksa kadındır. Evleri pramit şeklinde üstü gittikçe sivrilmiş ve her tarafı çamur ile sıvanmış pencereleri bir insanın kafası dahi sığamıyacak kadar küçük bir delik. Çerçevesiz bir cam parçası oturtulmuş içine ve camın etrafı da tekrar çamur ile bekiştirilmiş. Evlerin içini görmedim ama görünüşte çok küçük galiba toprak eşilerek boşluk temin edilmiş. Ne çeşmeleri var ne de kuyuları. Köyün altında yerden kaynayan bir su etrafı kazılarak göl halini almış. Hem hayvanları içiyor hem de kendileri.

Yazımızın başından beri kâh hükûmetleri yardıma çağırdık, kâh aracılara, tefecilere çattık. Şimdiye kadar gelmiş geçmiş bütün hükûmetler ve şimdi iş başındaki hükûmete (yani benim hükûmet anlayışım iktidara gelen partiler mânasınadır bilmem başka bir tarifi de var mı) sorsan hiç kimse sorumluluk kabul etmez. Peki bu köylülerin böyle sefalete, açlığa, işsizliğe, okulsuzluğa v.s. düşürülmelerinin sorumlusu kim. Ağalara sorsan onlar hiç bir suç kabul etmez hem gerile gerile övünür, ben olmasam acından ölürler, yatsınlar kalksınlar bana dua etsinler. Öyle ise cevap istiyoruz köylüleri bu duruma kimler düşürdü. Şüphesiz ki Ege köyleri, kasabaları hattâ İç Anadolu dahi doğuya benzemez. Doğu sürgün yatağı ilân edilmiş torpilini koyan hasmını sürer doğuya memur da âmirde de bu aynıdır. Bizim köylerde bir deyim vardır efkârlandımı ah fâni dünya deyin bu dünyada herkes gününü gün etmeye çalışıyor. Herkes birbirine yabancı, birlik yok, beraberlik yok, fırsatı bulan çelmeyi takıyor rakibine. Halbuki birliğin olmadığı yerde dirlik olmaz derler. Bir devletin, bir milletin ayakta durabilmesi vatandaşın birliğine ve beraberliğine bağlıdır. Zenginin fakire yardım etmesi hem dinimizin kurallarından hem de bir vatandaşlık borcudur. Ama Türkiye'de öyle değil. Zenginler sanki cennete gidiyormuş gibi ver elini ejnebi memleketlerine, yabancı memleketlere gidip onlara döviz sağlıyacağına bizim doğu illerine seyahata gitsen hem maddi yardımda bulunsan kültürel bilgiler öğretsen hem dışarıya gidecek döviz yerine devletin kazansa aceba günah mı işlemiş olursun. Emin olun her sene böyle seyahata çıkanların yaptıkları masrafı toplasan bütün Doğu Anadolu köylerinin okul masrafını karşılar hele o düğün masrafları 30 bin liralık gelinlikler. Yetmiş bin liralık fişekler bilmem kaç bin liralık viski, şampanya v.s. masrafı, kokteyller, partiler derken her gün yüz binlerce masraf. Halbuki bu bir günlük masraflar bütün köylerin içme suyunu temin eder. Gönül böyle istiyor ama ne geçer. Başında da söylediğimiz gibi kahpe dünya kimi sefalete mahkûm edilmiş kimisi de zevkü sefa peşinde. Köyde iken ne güzel dünyadan haberim yoktu hiç olmazsa içim rahattı. Ankara'ya gurbetçi oldum. Bizde bir deyim vardır, Anyayı Konyayı anladım ama tavşan yamaca geçtikten sonra.

Proleter

Anayasanın İşçi ve Köylülere Getirdikleri

Necip Akan

Emek var, sermaye var. Emek ve sermaye, ya da üretim ve ilişkileri.. Bunlar plân ve sistem olarak belirli ve kesin karşıtlıklardır. Birinin diğerine üstünlüğü, ya da ağır basması koşullarla yansır. Bunun koşulu var:

Anayasa açısından koşulu.

Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet çalışanların insanca yaşamasını ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, iktisadî ve malî tedbirlerle çalışanları korur ve çalışmayı destekler; işsizliği önleyici tedbirler alır. (Anayasa: Madde 42)

Devlet bu bölümde belirtilen iktisadî ve sosyal amaçlara ulaşma ödevlerini ancak iktisadî gelişme ile malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir. (Anayasa: Madde 53)

Devlet iki ayrı yükümlülük altında. Sermaye var: onu iktisadî ve malî tedbirler açısından koruyacak. Emek var: ona iş bulacak, insanca yaşamasını sağlıyacak. Çalışma herkesin hakkı ve ödevi denirken sermayeye olduğu kadar emeğe de hayat hakkı tanınıyor. Hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir tümcesi de bunun bir kanıtı.

Şu var ki «sermaye» ye öncelik tanınırken «emek» bir ayrıcalıkla geçiştiriliyor. Nedeni şu: ülke azgelişmiş. Banka var, bankada para var. Sermaye için gereken olanak bu yolla sağlanıyor. Sermayeye önceliğin tanınmasında bir sakınca görülmüyor. Öte yandan tarım alanında altyapı bozuk. sınaileşme yok. Toprak reformu yoluyla tarım alanındaki bozuk altyapı düzelecek. Sınaî kalkınma yapılacak. Bu «cak» lardan sonra emeğin devletçe korunmasına sıra gelecek.

Ülke halkının yaşamı acıklı bir öykü. Nüfusun büyük bir çoğunluğu gübre kokulu, alçacık damlı çamurdan evlerde barınıyor. Tek odaya beş altı kişi düşüyor. Çocuklar ekmek diye ağlaşıyor. Besinsizlikten ya da hatalı beslenmeden doğan hastalıklar ölümlere sahne oluyor. Otuzüç milyon nüfustan otuz milyondan fazlasının yaşamı çekilecek gibi değil.

Yüz kızartıcı ve iğrenç olaylar birbirini izliyor. Söz gelimi yüz kilo zeytin yağı üretiliyorsa makina yağı karıştırılıp üretim yüzelli kiloya yükseliyor. Kellik ve uyuz hastalığı yaptığı söylenen sabunlar serbestçe pazar bulmakta. Gıdaların tümü sağlığa zararlı. Banka kredilerinin yüzde yetmişi, nüfusun yüzde üçüne verilerek ve banka içinde bankacılık yapılarak tefecilik demek olan «teşkilâtlanmamış kredi piyasası» yoluyla soygunlar düzenleniyor. Çok kazananla az kazanan arasındaki kazanç oranı yirmi iki bin.

Amerikan emperyalizmi ülkeyi etkilemekte. Johnson zalim Neron'un rolünü oynuyor. Orta Çağda birkaç arenada kalan mezalim evrensel alana ulaştı. Yerli sermaye bunun yanında yer alıp ona aracılık ediyor. Bir kez, yerli sermaye dış pazar kuramaz. Yaratıcı ve keşfedici değil. Kültürü ve yaşamı barbar. Eylemi dış sermayeye ortaklık etmek. Boğazına dek tıkanıp doymak bilmiyen aç gözlü ve löpçü emperyalist bir çetenin kuracağı eşkıyalık düzeninin özlemini çekiyor.

Anayasanın malî yardımla gelişmesini ön gördüğü sermaye denen şey bu mu? Herhalde değil!. Gerçekte Anayasa halkçı ve barışçı bir özlük taşır. Onun bu özlüğü kurtuluş savaşına ve Mustafa Kemal'e dek uzanarak halkçı, çağdaş anlamda halkçı ve barışçı bir niceliğe varıp dayanır. Tasarısının tartışılarak oylanıp kabul edilmesinde halkın birliği ve gönlü vardır. Anayasa özüne bağlı bir kötülük olmayıp kötülüğe neden, onun işlemezliğinden gelmedir.

Anayasanın işleyip eyleme geçmesi halkın ona sahip çıkmasına bağlı. Halk çoğunluğu demek olan işçiler ve köylüler sorumluluğunu onu rafa kaldıran sermayenin elinden alarak ülkeyi emeğin ağır bastığı bir düzeye getirtip oturtmalı. Üretimin koşulu emektir. Emeğin gerçek sahibiyse işçiler ve köylülerdir. Söz ve oy ve düzenleme ondan gelecek. Çok olan ve üreten o. Gerçek bu! O ağır basacak ki dönüşüm oluşacak. Koşulların emeğe dönük olarak yansımasının yorum şekli böyle.

Siyasal örgütler açısından koşulu.

Geniş halk yığınları haksız ve yolsuz koşullarla malsız mülksüz ve kişiliği horlanarak ve en doğal hakları çiğnenerek yiyecek, içecekten yoksun bırakılmıştır. Yönetim denen şey haksız çıkarlara dayanan yasalara bağlı bir kötülük olmuştur.

Kötülüklerin nedenleri üstüne uzun uzun araştırma gerekmez. Toplumun, ürettiği şeyler üstünde egemen hakları vardır. Türk toplumunun çoğunluğu işçiler ve köylülerdir. Üretici demek olan işçiler ve köylüler kendi öz yaşamlarını emek açısından düzenleme olanaklarından uzak tutuluyorlarsa bu küçük bir azınlığın onlar üstünde tahakküm kurmasıyla yansır. Üretici olmayan ve emekten beslenip şişinen küçük bir azınlığın geniş halk yığınlarına tahakküm kurması yasaklanmıştır. Anayasa halk çoğunluğu olan işçiler ve köylülere örgütlenip yönetime ağırlığını koymak olanakları sağlamıştır.

Sorun, işçinin ve köylünün siyasal bir örgütte toplanması. Bunu kendisi seçecek.

«Kapitalizme karşı mısın?»

«Karşıyım.»

«Emperyalizme karşı mısın?»

«Karşıyım.»

«Dış sermayeye?»

«Sermaye nereden gelirse gelsin karşıyım. O benim emeğimden meydana gelmiş bir şey. Benden besleniyor. Asıl karşı olacağım o.»

«Liste başı adayları kimler olmalı?»

«İşçiler ve köylüler.»

Şimdiye dek bu ülkeyi şu dört soruya olumlu karşılıklar veremiyen siyasal örgütler yönetmiştir. Kapitalizmin ya yanında ya da karşısında olmamışlardır. Mustafa Kemal dönemi dışında emperyalizm ve dış sermaye ilişkileri güçlendirilmiştir. Bu yolla kişisel çıkarlar sağlanıyor. Halka ulaşmıyan büyük kredi anlaşmaları yapılıp faizleri halka ödettiriliyor. Millet vekili seçimlerinde listelerin başlarını toprak ağaları, fabrika sahipleri, kasaba eşrafı, ya da bunların çocukları alıyor. Liste başlarını tutmak büyük paralara bağlı. Ayrıca liste sahibi örgütlerin milyonları aşan parti ve seçim masrafları var. Bunların finansmanını sermaye sağlamaktadır. Sermaye onlara, onlar sermayeye. Bu bir oyun ki sürüp gitmektedir.

İşçiler ve köylüler bu oyunu oynatmamalı. Sorumluluklarını bir an önce alıp yönetime katılmalılar. Anayasanın 53 üncü maddesindeki sorunun çözümlenmesi siyasal gücün tabana oturmasına bağlı. Taban var. Tabanda işçiler ve köylüler var. Bu bir gerçek!

53 üncü madde yazılan şu: sosyal amaçlar var. Buna ulaşmak bir zorunluk. Ama iktisadî ve malî kaynaklar yetersiz. Bunlar devletin ödevidir. Kaynaklar yeterli hale gelince hepsi yapılacak. Bunun deyimi şu: göle su gelene dek kurbağanın canı çıkar. Olmuyor çünkü.

Tek bir çözüm yolu var bu konunun. İşçiler ve köylüler bir an önce sorumluluklarını kavrayıp yönetime ağırlıklarını koymaları.

Kardeşlerim

İşçi Cevdet Şibay

50 yaşında, 35 yıllık emekçi, avucunda katı kara nasır tümsekleri, alnında koyu sarı ter. Saçları ak, ak. Yüzünde gazap kırışıkları, gözlerinde yarına inançla bakan ince kıvılcım. İşte bu benim portrem, tüm proleter portresi. Bu portrenin içinde ne acılar, ahlar var. Hapis mi? Sürgün mü? Dayak mı? Açlık mı? İşsizlik mi? Ne istersen var, özgür değilken Anayasa. Anlatacağım hepsini proletere. Ama yavaş, yavaş. Adım, adım. Yaşadığı sürece, yaşadığım kadar. Anılarımda 1950. Nisan - Mayıs. Karsanti, eski istasyon. Tırpani meydanı. Seyhan yakası, Ulus parkı, insanlar. insanlar. Yazacağım hepsini. Proleter yaşadığı sürece...

Proletere Selâm

En geçerli bir sözü,
Bayrak yapdın vatanda.
Açıldı halkın gözü,
Açılacak daha da..
Sömürüldü emeği,
Bunca yıllar halkımın,
Kanla katık ekmeği,
Fakirin, fukaranın..
Ağa, paşa, şeh, şahan,
Kof burjuva düzeni,
Bitsin gayrı bu talan,
Gelsin dirlik düzeni..
Selâm size Ege'den
Güneyli işçi dostlar,
Selâm size her evden
Mutlu, kutlu yarınlar..

Avcunda katı, kara,
Nasır kümecikleri;
Yüreği kahır, yara.
Seyhan emekçileri..
Horlanmanın altında,
Alnına birikmiş ter.
Şu gazaplı dünyada,
Ezilen proleter..
Erdemliğin ufkunda,
Yükseliyor bir volkan;
Bu son mutlu kavgada,
Bize kalacak vatan..
Gitsin gayri conller,
Pazarlık yok, yook, yeter.
Yumrukları sıkılmış,
Geliyor proleter...

1965 - 1967 Yıllarında Hayat Standardına Toplu Bir Bakış

seyyar foto Memiş Özkara

Lütfen aşağıdaki fiyat listelerini tetkik ediniz:

Karşılaştırma

Yılı	Cinsi	Fiyatı
1965	Vita	350 Kr.
1965	Koyun eti	700 »
1965	Keçi eti	500 »
1965	Sabun	250 »
	Basma	400 »
	Kaput bezi	200 »
	Tekel maddeleri % 35	
	Akaryakıt	60 »
	Tuz	10 »

Yılı	Cinsi	Fiyatı	Artış farkı
1967	Vita	700 Kr.	350 Kr.
1967	Koyun eti	1100 »	400 »
1967	Keçi eti	850 »	350 »
1967	Sabun	400 »	150 »
	Basma	600 »	200 »
	Kaput bezi	350 »	150 »
	Siz hesap edin		
	Akaryakıt	90 »	30 »
	Tuz	25 »	15 »

Daha söylüyelim mi? Yoksa gerisini siz benden daha iyi bilir misiniz? Bu hal karşısında soralım sana emekçi kardeş? Senin yövmiyen ne kadar arttı?

Yukarıya çıkartmış olduğum ve bir ailenin günlük zaruretlerinden bir kaçıdır. Dar gelirli memur: Ay başı bir memura yakışmıyacak hal olan bakkalını ektin mi? Yoksa aylık borcunun tamamını verebildin mi? Ayda kaç sefer efradı aile doyası bir etli yemek yiyebilirsin?

Bunların haricinde kendilerinin senin derdine çare bulacakmış gibicesine seni kandırıp elinden en mukaddes varlığın olan reyini aldıklarından sonra siyaset hovardalarının kaç sefer yüzünü gördün ve kendilerine ne gibi bir sual sordun? Çoluk çocuğuyun okul masraflarında kaç sefer evde hanımla, çarşıda kitapçıyla ezir nezir oldun? Okulun ve sayın öğretmeninin imtiyazlı kişilerin tavsiye ettiği kitapları bulabildin mi?

Kitapları bulamadınsa zavallı yavruyun günahı kimin üstüne yükledin? İki sene gibi bu biçimde fırlayan hayat şartları karşısında kendini hakikaten bir aile reisi olarak hissedip evdeki eyyel kişiye karşı zulüm ediyor musun?

Sana gelelim emekçi kardeş, yukarıda zikrettiğimiz ahvallerle aran nasıl, geçimin ve keyfin yerinde midir? Zavallı hanımın da seninle birlikte bahçelerde çalışır olduğunuz halde karnın sade tanrı taamı kuru ekmeğe doyuyor mu? Sen ayakkabı bulamazken kapısında çalıştığın patronun pabuç değiştirircesine taksi değiştirdiğinden ne haber?

Ya sen adı ağalığa yükselmiş küçük müstahsil, küçük çiftçi: Bu yıl kilosuna 25 lira ödeyerek aldığın zehirin çeşitli hayatî tehlikeler içerisinde zehirlediğin kozalardan sattığın kütlünün kilosunu kaça sattın? Bu satışına göre arkana satın alıp giydiğin adletin maliyet fiatını hiç hesap etmeyi düşündün mü?

Yazılarda kaynar su içmek sureti ile pamuk mahsulünü toplayan zavallı baldırı çıplaklara 20 kuruştan toplama ücreti öderken vicdanın hiç titredi mi? Faizcilerden bu yıl barı yakanı kurtarabildin mi? Müstahsil: Bir metre basma 6 lira iken bir kadın işçiyi 8 lira bedelle çalıştırırken Allah'ı unuttun mu? Allah sadece camide mi aklına gelir? Yoksa her yerde hazır nezir deyimine inanır mısın? Yetiştirdiğin mahsule pazar bulamazsan kime kızarsın. Bana mı? Yoksa bu bozuk düzeni devam ettirene mi?

Bu seferlik bu kadar yeter inşallah gelecek ay sizlere kompostodan, köftelerden, balıklardan, barlardan, pavyonlardan bahsedeceğim.

Bak ağzın sulanmasın. Onları bu memlekette asilzadeler yer. Sana da cenabızulcelâl hazretleri öbür dünya görgülüğü verir. Hem sen yalancı dünya ile işin ne Allah akibetini hayretsinnnnnnn Amiiiiiiin!...

SEÇMEYE BAŞLIYORUZ!

yapı işçisi Abbas Topçu

Bizim köyümüz, Toros dağlarının içindedir. İçinde dedimse de tam içinde değil kuzey tarafında, Develi ilçesinin yetmiş kilometre güney tarafında dik yamaçlı, yüksek bir dağın dibindedir.

Köyümüz dağ köyü, kışın kar çok yağar dört metre yükselir, Nisan sonunda zor kalkar...

Köyümüzde ziraat olmaz, herkes senelik zahiresini güzün satın alır. Her evde üç dört kişi her zaman gurbettedir.

Hepiciği gurbette yol ve bina inşaatlarında amele, usta olarak çalışır...

Yazın kadın ve çocuklar, Çukurova'ya iner Kozan, Kadirli, Ceyhan köylüklerinde, kazma döverler. Haziranın sonuna kadar, sıcaklar kızışınca, kazandıklarını Kozan'da elbise, entari yaparlar. Köye döndüklerinde sivri sinek yaralarını iyileştirmek için bir devamlı ilâç yaparlar...

Ben de onüç yaşında iken bir Nisan ayında indim Kozan'a, köyde yaya çıktık, yaya geldik Kozan'a. Babam da vardı. Işıklı'da bir ağanın otunu dövmeye başladık. Gündelik yüz elli kuruş. Daha on gün çalışmadan kör talih yağmur yağmaya başladı. Onbeş gün sürekli, ağa ekmeği kesti. Dut yemekle karnımızı doyurmağa uğraşıyorduk. Babam iş aramak için daha aşağılarda bulunan köylere gitti. Gelmedi.

Köylülerimiz iş aramak için dağılmışlardı. Ben yalnız kaldım. Ağlaya ağlaya Kozan'a gittim. Amele pazarında biri geldi. Beni inşaata götürdü...

İşte ameleliğim burda başladı.

Sene bin dokuz yüz kırk dokuz Onüç yaşında bir çocuk.

İnşaatlarda amele...

Türkiye kentlerinde amele pazarlarında, her hafta, her ay, yeni bir iş yeri, yeni bir inşaat, başka başka müteahhit, taşaron ve kalfalar. Boş kalmalar, çalışıp çalışıp hak almayışlar...

Her gün yeni bir ümit sonunda her gün yeni bir sızlanma, yeni bir aldanış, yeni bir zulüm. Kozan'da üç sene inşaat amelesi, İzmir'de iki sene inşaat amelesi, Mardin'de bir sene yol inşaat amelesi, Ankara'da iki sene duvarcı, Adana'da bir sene duvarcı, sene 1957 İstiklâl Mahallesi, ahşap bir göz oda, karım ve kundakta bir çocuğum, yağmur şakır şakır yağıyor. Şehrin göbeğinde lüküs bir inşaat, sabah ezanında işbaşı, akşam ışıkları yandıktan sonra paydos, ve yirmi metrekare tuğla duvarı, ve ünlü bir müteahhit ve radyolarda Mısır Fransız harbi, ve büyük dost ve müttefik Amerika, ve gene radyolarda, demokrasi ve hürriyet, ve milyonlar olan ben...

Mademki DEMOKRASİ var grev hakkı olmalı. Madem ki her şey kanuna tabi, niçin biz oniki saat çalışalım.Madem ki Meclis var hakkımızı niçin almıyorlar? Heyhat, meğer ne kadar zavallı imişim, anlamamışım konuşmak hakkı benim olmadığını, anlamamışım insandan sayılmadığımı... Meğer bütün haklar bütün şeref ve payeler, şu paşalar gibi emreden müteahhidinmiş. Ben çok büyük suç işlemişim. İki Aralık işime son, üç Aralık nezaret, dört Aralık cezaevi ve bodrumdaki helâlı hücre, ve onbuçuk ay ve duymadığım, bilmediğim müthiş bir itham ve şu güzel dünyayı haram ettiler bana, ve yaşım otuzdört ve sakalımda siyah teller az bulunur. Bu ne biçim alın yazısı?... Bu alın yazısını yazanları, yazdıranları yavaş yavaş seçmeye başlıyorum galiba proleter kardeş...

proleter mektupları

Sizinle Beraberim

Bizlerin eseri olacak bu derginin T. C. Anayasasına ve T. C. ilkelerine en yakışır şekilde çaba sarfetmesini, köylünün, işçinin haklarına sağlam bir temel hazırlamasını, köylünün, işçinin dert ve dileklerini, en acı taraflarına kadar, açık olarak açıklamaları serbestçe işçiye ve köylüye dönük olarak anlatılmasını sizlerden çok rica ederim.

Çünkü ben fakir köylünün, fakir işçinin ve daha doğrusu fakirliğin acı taraflarını göbeğinden tadarak ortaya yeni yeni kendime has fikirlerimi akıtmak lütfunda bulundurmaya çalışan bir gencim, işçiyim. Adım; Bilâl, soyadım Şanlı, yaşım 19, mesleğim, Tarım İş, aylık kazancım 340 TL., baktığım nüfus 4.

Ben bu vasıflarımı kendi açımdan değerlendireceğim. Fakat, anlatacağım gerçeklerin içerisinde benim gibi onbinlerce işçinin yaşantısını bulacaksınız.

Yalnız dergi kurucularından büyük bir ricam var, menfaat karşılığı beklemeden her ay dergiden bana bir köşe ayırsınlar, mevcudiyetimdeki hislerimi açıkça yazayım. Şayet bu fırsatı bana verirseler yüksek mercilere, daha doğrusu onun sahiplerine faydalı olacağım kanatindeyim.

işçi Bilâl Şanlı

Proleterim

Bugün kazandığım paranın yarına faydası yok bir başka deyimle yarınım karanlık hem de zifiri!...

Sadece benim mi? Yo, yo, sadece benim değil, tüm milletin, otuz milyondan yirmibeş milyonun...

Akşam'da okudum. Proleter adlı dergi intişar edecekmiş Adana'da. Kaleme, kâğıda sarıldım fikirlerimi, düşüncelerimi komrador tabakanın sömürülerine sokak münakaşaları şeklinde benimsetmektense kabul ederseniz «proleter» de muntazam, derli toplu ve beyinlere işleyici bir üslupla anlatayım, yazayım...

İşçiyim beden işçisi, bugün işim var çalışıyorum yarını bilmem... Allah kerim.

Altı çocuklu aileyiz aylık gelir çocukların ayakkabı boyacılığı hasılatiyle dörtyüzü ya bulur ya bulmaz. Senenin en mutlu, sıkıntısız ayı yazdır, ailemizde. Neden mi?... Çorap derdi yok, ayakkabı derdi yok. İlkin sıkıntı çeker çocuklar cam, taş batınca ayaklarına. Ama sonra alışırlar, bir tabaka köselemsi deri peyda olur tabanlarında hiç b.r şey duymazlar, kan akmaz onların ayaklarından, elleri incinmez...

Ama kışın... Bazı sorular sorarlar bana isyan eder gibi. Baba derler şu komşunun oğlu neden öyle, neden bizim gibi değil?

— Onlar zengin derim.

— Beyaz ayakkabıları var çocuğun.

— Çünkü derim; gerisini getiremem.

— Evlerinin içine bizimki gibi yağmur yağmazmış.

— Yağmaz.

— Helâların çukura yapmazlarmış.

— Yapmazlar derim.

En küçükleri belki de hayatın erkenden omuzlarına bindirmişliğiyle buruk...

— Baba der Allah bizi ne zaman bu gayyam kuyusundan kurtaracak.

Bilmez gayyam kuyusunu ama sorar işte. Hisseder, her gün böylesi sorulara muhatap olurum, hiçbirine tatmin edici cevap veremem ve dua ederken kışın biraz daha geç gelmesini, yağmurların biraz daha geç yağmasını Allah'tan isterim. Ve .... modern, müreffeh Türkiye'de benim gibi nicelerinin yaşadığını düşünürüm, ekmeğimi tuza banarken...

İşçi Erdoğan Mühürcü

Ağa didik fakat !..

Proleter kazetesi zimdi sizlere izah ediyorum. Nizip kazasının Barak köylerinin canları çok tehlikededir, tehlike ne için diyeceksin. Hükûmetimizin gevşekliği yüzünden bir türkmen aşireti denilen reisleri Oğuzeli'nin Gemruk köyünde bulunuyor. Bu şahıs benim aşiretim çok diyer barakta bulunan ufak aşiretlere çok çok işkenceler yapıyorlar. Bana ağa diyeceksiniz teklifinde bulunuyor. Ağa dedik fakat şimdiyse büsbütün onu da kabul etmeyor ufak aşiretlerden zorla para toplamağa başladı. Bu yüzden çok çok cinayetler çıkıyor ve daha da çıkacak. Aynen Kayseri'nin hâdisesine dönecek. Bu da zabitenin gevşek olmasından ileri geliyor.

köylü Kâmil Tiryaki

Okuyup da ne olacak !

Bilirsiniz, çoktan beri bazı gazetelerin birinci sahifalarında iri puntolarla şu tekerlemeler her gün tekrarlanır: «Müreffeh Türkiye'ye doğru», «Türkiye 1972 yılında dış yardıma muhtaç olmayacak» v.b. binlerce nakaratlar.

Şayet kazara biri çıkıpta arkadaş bu yalan söylüyor demesin. Vay onun haline. İşte komonist te, Allahsız da budur.

Lâkin bu böyledir. Zira 20 milyonu okur yazar olmayan bir ülkede bunlar da olur. Olur diyorum aslında olmaması gerekir. Yurttaş daha öğrenememiş 2014 yılına dek yalnız dış borçları ödeyeceğini (ithalât yapmadan, yardım almadan). Birinin günlüğü bir liraya gelirken diğer birinin 22.000 liraya geldiğini.

Yurttaşı bunları ve davasını öğrenemediği için kanıksamaz ve kanıksamamalısın.

Bakın size ufacık bir olay anlatayım; okuduktan sonra kanıksamanın nedenini öğrenirsin.

Bizim köyün elektrik ve suyu için 1956 yılından beri birçok projeleri alındı. Nihayet projeler bir bakıma gerçekleşti. Gerçekleşti ama nasıl gerçekleşme. Çeyrek gerçekleşme. Temmuz 1967 yılında A ilinin valisi, senatörü, milletvekillisi kordelâyı kesmek için teşrif buyurdular.

O gün kasabanın gençleri toplu olarak valinin huzuruna çıkacaklarını konuşuyorlardı. Niçin çıkacaklarını sordum. Ufakta olsa bir kitaplık arzusunda bulunacaklarını söylediler. Ve ben de sözcülerden birisi seçildim.

Nihayet misafirler geldi ve halk tarafından karşılandılar. Bu arada biz de kütüphane arzumuzu bildirdik. Vali arzumuzu o saat için kabullendi. Bize bir haftaya kalmadan kitapların gönderileceğine söz verdiler. (Tabii binanın kirası ve yer bizim üzerimizdeydi.)

Bu arada A ilinin senatürüne kitaplığın zaruri olduğunu söyledim. (Bu konuşmamı nasıl cevaplandırdı bilir misiniz!)

— Kitaplığın zaruri olduğunu hiç zannetmiyorum, dedi ve siz yanlış düşünüyorsunuz diye ilâve etti.

— Nedenmiş dedik.

— Çünkü bunlar okuyupta ne olacak, okumasalar da olur, dedi.

Kendi kendime haklısın dedim. Ve bir daha kitaplık işine karışmadım.

Karışmadım; zira halkının % 70 i ortaçağ yaşantısında olan ülkede olduğum için.

Karışmadım; zira o sefalet içerisinde yüzen halkın parasıyla ayakta duran okulda okuduğum için.

Karışmadım; zira normal çalışma düzeyine ulaştığım yaşa dek bana 20.000 lira harcandığı için.

Karışmadım; zira haklarını savunduğum o halk tarafından Bay .... senatör seçildiği için.

Ve günler, haftalar geçti kitaplığın kurulması beklenildi. Halbuki kitaplık kurulamazdı. Zira kitaplığın kurulmasıyla bir çıkar temin edemiyorlardı.

Size de A ilinin senatörünün neden halk için okumayı lüzumsuz gördüğünü soruyorum ve bunu düşünün.

Cemal Bağcı

Yer işgal dedi

Proleter derdime derman kim bulur. Başımdan geçen bir altı baş nüfusum, aylığım 300 lira, şöförlük yapmaktayım, geçim dürümüm böyle iken başımdan geçen bir hâdiseyi efkârı umumiye düyürmek istiyorum. Şoförlük yaptığım kamyonla Mardin iline bağlı Ömerli kazasına gitmiştim ve o kazanın belediyesinde şöyle bir dürümle karşılaştım. Ben bellerdim ki eşkiyalar dağda yol keserler zan ederdim. Halbuki eşkıyalık belediye yapıyor bütün gezmiş dolaşmış olduğum il ve kazalarda böyle şeylerle karşılaşmadım. Arabayı bıraktığım yerde yimek için dürdüm oteden belediye zabitasiyle karşılaştım ne dürüyorsun hemen cebinden makbuzu çıkarıp 10,50 lire yer hakkı diye yazdı. Ben ne için dedimse yer işgal dedi. Halbuki bizim kazamızda yani Nizip'te marmara önlerinde fıçılar durmaktadır yazılması icap ederse bunlara yazılması gerekir. Halbuki bu kaza aşağı yukarı 14 kilometre şoseden dışarıdır yollarını gören hiç bir arkadaş o tarafa gitmek istemez ne çare ki bizim gibi dar gelirli arkadaşlarım gitmek mecburiyetindedir proleter kazatasına yayınlaması dilerim.

şöför Şükrü Öztürk

Uyanan Antep Köyleri

Necip Akan

Burası Antep. Ve Nizip. Ve köyleri. Hat'ta dek uzanan tarlalar. Üzüm bağları. Zeytin ve fıstık âğaçları. Bunlar buraların bir görünüşü. Bu görünüşün iç yüzü üstüne izlenimlerim var.

Üzüm var. Zeytin var. Fıstık var. Hat'ta dek uzanan tarlalardan alınan ürünler var. Bir de bunların üreticisi olan köylüler var. Değer var, değeri meydana getiren var. Ama değer, değeri meydana getirenin elinden çıkıyor.

Değerin yaratılmasında emeği olan köylüler sömürülüyorlar. Şundan sömürülüyorlar: Toprağın ve üretim araçlarının mülkiyeti üretimi yapan köylünün elinde değil.

«Yani arpalar biçilip
buğdaylar başaklanırken
yuvarlandılar

Antep
düşmüş
dövüşüyordu..»

Köylü ikiye ayrılmış. Büyük bir bölümü sanki esir: asmayı yetiştirip üzümünü toplayan, kurutan onlar. Zeytin ve fıstık ağaçlarının dikilip boy atmasında emeği olan onlar. Meyvelerinin olgunlaşmasında bunları işliyen onlar. Tarlalarda boy atan arpa ve buğdayda onların alın teri ve emeği var.

Ayvalı demiştir ki:

«Bir kanun çıksa ki herkes toprağına gömülecek
Biz, açıkta kalırız.
Yemen demişiz, Arıburnu demişiz, Çanakkale demişiz
Başkaları çevirmiş toprağı bir güzel
Biz, cıbıl kalmışız.»

Toprak üretenin değil. Toprağa ağa bağdaş kurmuş oturmuş. Bir fırıldak ki başın döner izlerken. Ağanın elinde bir mebus var. Mebus olmuş bir pardayan. Fakir demiyor, kimsesiz demiyor, dul ve yetim demiyor sallıyor kılıcı ağanın mülkiyeti yararına. Dönen fırıldağın dengesini sağlıyan bir dış sermaye var ki elinde mermi bekliyor, tetikte duruyor.

«Antepliler silâhşör olur.
uçan turnayı gözünden
kaçan tavşanı art ayağından vururlar
ve arap kısrağının üstünde
taze. yeşil selvi gibi ince, uzun dururlar»

Küçük bir bölüme ayrılmış köylüler var. Bunlar sanki serbest. Serbestlikleri de şu: biraz toprakları var. Birkaç zeytin, fıstık ağaçları ve tek-tük üzüm karıkları. Bir tatlı meme ki ucları ağanın ağzında. Bir süt var, kovaya sağılıyor. Ama kovanın kulpunu tutan el ağanın. Çokları oynanan oyunun bilincine varmış. Birkaçı da bilince varanlara bir ayak bağı. Gerçeği görebilenler yakınıyorlar hep:

Üzümün kilosu 75 kuruş. Şubat ayında 160 kuruş olacak üzüm. Giden yıllar öyleymiş. Ona göre konuşuyorlar. Tekel kampanyayı Ekim ayında açacakken açmamış daha. Üzüm ellerinden çıkmış şimdi. Ağa aracısı yoluyla 75 kuruşa kapatmış üzümü. O Tekel'e 160 kuruşa satacak. Sızlanıyorlar:

«Kendimize çalışmıyoruz.»
«Bekletin, siz satın 160 kuruşa.»
Acı bakışlar izliyor bu konuşmayı.

«Antep çetin yerdir.
kırmızı kayalarda
yeşil kertenkeleler
sıcak bulutlar dolaşır havada
ileri geri...

Gâvur tutmuştu tepeleri
gâvurun topu vardı,
Antepliler düz ovada sıkışmışlardı.»

Biricik sorunları var: ekmek!. Ekmekleri olsa bekletecekler, satmıyacaklar; yarattıkları değerden çalınanı ağanın aracısına kaptırmıyacaklar. Öylesine hesap ediliyor, yapılan hesap öylesine ince ki çözemiyorlar. Çevrilen numara bir bilinmiyenli denklem olup çıkıyor önlerine.

«Çünkü onu düşündürmeğe alıştırmadılar
yaşadı toprakta bir tarla sıçanı gibi
ve korkaktı bir tarla sıçanı kadar.»

Bir başka köylü atılıyor:

«Birbirimizden para alırız. Yüzde elli faiz öderiz. Panga gene iyi.

Gaziantep Nizip İlçesi Kubbin Köyünde Muhtarlık Seçimini T İ P Kazandı...

Seçimi kazandık. Köylü çokluk İşçi Partisine oy kullandı. Silme kazandık muhtarlık seçimini. İşçi Partisini seçmemizin sebebi topraktır. Diğer partiler tecrübe ile belli. Bu parti onlardan ayrı. Biz öteki partileri bir parti bu partiyi de bir parti sayıyoruz. Köyün yiri bu parti. Meclise girecek olan işçi, köylü olacak. Bu bizim isteğimize uygun. Doktor, avukat mebus oluyor onlara derdimizi anlatamıyoruz. Derdimizi kendimize anlatmamız kolayımıza gelecek. Derdin sahibi işin de sahibi olursa daha iyi olur. Bu partiyi en çok bundan seçtik.

Öteki partiler vadediyor duruyor. Bir şiy çıkmıyor. Bu parti yalanı da kaldırıyor. Şöyleki kendisi gelip oturacak. Yalan biter o zaman. Böyle işte.

Biz ağadan usandık ağa bizi bezdirdi. Onun işi belli. İşimiz düşse ağa bizden para ister. Ağanın partisi para almadan köylünün işini yapmaz. Komşu köylerde de ağa var. Burda toprak da ağada, para da ağada. Köylerin çokluğu fakir. Ağa bir tane, fakir bin tane. Öteki köyleri de tarafımıza çekeceğiz. Bize gominis diyorlar, amma bu köycek anlaşıldı. Köylü siyaset yaptı mı goministir. Adalet siyaset yapıyor gominis olmuyor.

Toprağımız çok az. Köyü guşatan topraklar ağa malı. Topraktan biz mahrum kaldık. Köyde toprak var ağanın malı istifademiz yok. Bizim köyümüz böyle, öteki köyler de böyle. Bizim toprağımız ol-

muhtar Ahmet Deniz

sa bir şiy sayılmaz. Komşu köylerin de toprağı olmalı. Toprak olunca bütün köylerin olmalı. Dava yalınız bize mahsus değil. Köylü olarak hep iyi olalım. Bu köy iyi olmuş öteki köyler fukara. Biz böyle istemiyoruz.

Nizip'te koperatif var. Köy oraya bağlı. Koperatif gredi vermiyor. Beşyüz lira istedik ikiyüz lira verimkâr oldular. Ziraate gittik beşyüz lira için pekiy dediler. Gittik koperatife tekraren vermedi. Bu parayı banga virsin dedi. Üzüm hasılatı duruyor. Alıcı yok. Herkes kendi hesabına hareket idiyor. Kimimiz bekletiyor kimimiz aracıya boğuluyor. Bekletenler de çok bir bekletmez. O da aracıya boğulur. Buğdaylığı kalmıyor mecburiyet oluyor satmak.

İlk okul var köyde. Öğretmene ev yok. Öğretmen perişan oluyor. Bizim bir derdimiz var ki tren yolu durak derdi. Köyün durağı, köyün derdi oldu. Durak vardı bir Nizibe trenle gelip gidiyorduk. Bir yedi ay durak çalıştı sonradan kaldırdılar. Orta okulda okuyan onbeşten fazla çocuk var gidip gelemiyorlar şimdi. Havalar iyi birez. Nizip onaltı kilometre uzakta. yayak olarak gidip geliyorlar hava iyi gittiğinden. Kışın nasıl olacak bilemeyiz. Belkim okutmıyacağız. Çocukların okumasına bi yurtda Nizip'de tutumazık. Köylü burda ekmeği bulamıyor. Böyle olursa nasıl olacak bakalım. Devlet Demiryollarına yazdık bi şiy çıkmadı. Ankara'ya yazdık bi şiy çıkmadı. Nizibe gidip gelmemiz zorlaştı. Biz kar kış mecburi gidip geleceğiz. Çocukların gidip gelmesi işi güçleşti. Durak olsa kolay. Tren yolundan asvalttan istifademiz yok. Asvalt da köye çok uzak.

Köyde İşçi Partisi kazandı. Bu çok mühim. Diğer köylerin gözü şimdi bizde. Örnek olan işler dutmak istiyoruz. Partinin aidat davası var. Öteki partileri besliyen çok zengin partisi çünkü. Biz çok viremeyiz. Karar virdik aramızda. Ayda bir lira viremiyeceğiz. Yirmibeş kuruş vireceğiz. Elli kuruş virenimiz de çıkar. Az vireceğiz düzenli vireceğiz. Komşu köylere de diyeceğiz. Onlar da kabul ider böyle olursa.

Birçok derdimiz var. Bu düzende hepsi durduğu yirde duracak.

Hökümatın pangası bizimkilerden (tefecilerden) iyi. Yüzde on faiz alıyor o. Hemi de bi yıl için alıyor. Bizimkilerin hisabı mahsulün ekimi galkımı var ya o işte. Panga faize virmiyor bize. Virse pangadan alırız hep.»

Bunun çaresi, diyoruz. Düzen değişirse değişen düzen içinde sorunların çözüleceğini hesap ediyoruz. Konu bölgesel değil ki. Her yerde öyle.

Hep birlikte düzene yükleniyoruz. Çakmak çakmak olan bakışlar birbirini izliyor. Çevre bir iyice daralıyor. Sohbet başlıyor bu kez. Söz köyün ikiye ayrılmasına gelip dayanıyor. Bir köy var. Bir de o köyde yaşıyanlar var. Ama ayrı ayrı baş çatmışlar. Bir tepişmedir ki başını almış gitmiş. Gerçekte karşılarına alacakları biribirleri değil. Bir zorluk var, bu belli. Ama bu zorluk kendilerinden gelmeyip düzenden geliyor. O halde düzeni ayakta tutmak istiyen kim? Kime karşı durmalılar? Tepişmeleri gereken kimler olmalı?

«Siperi bir gül fidanıydı onun
gül fidanı dibinde yatıyordu ki yüzünkoyun
birden
bir ak taşın ardından
kara bir yılan
çıkardı kafasını
derisi ışıl ışıl
dili çatal
gözleri ateşten aldı
birden
bir kurşun gelip
kafasını aldı
hayvan devrilip kaldı.

Kara yılan,
Kara yılan olmadan önce
Kara yılanın encamını görünce
Haykırdı avaz avaz

ömrünün ilk düşüncesini :
«ibret al, deli gönlüm,
demir sandıkta saklansan bulur seni
ak taş ardında kara yılanı bulan ölüm!»

Ve bir tarla sıçanı gibi yaşayıp
ve bir tarla sıçanı kadar korkak olan
fırlayıp atılınca ileri
bir dehşet aldı Anteplileri
seğirttiler peşince

Gâvuru tepelerde yediler,
ve bir tarla sıçanı gibi yaşayıp
bir tarla sıçanı kadar korkak olana :
«kara yılan» dediler...

Nizip TİP İlçe Başkanı Müslüm Babacan'ın Demeci

Proleter nasıl bir dergi olacak bunu bilemem? Emekçi halkların, dış sömürücüye ve onun içteki yardakçılarına karşı girişmiş olduğu ikinci kurtuluş savaşına bir katkıda bulunabilecek mi, yoksa başarısızlığın ezikliğine boyun mu eyecek?

Her ne hal ise bunu zaman gösterir. Ancak gönül PROLETER'in muvaffakiyetine tanık olmak ister. Çünkü proleterin köylümüzün, işçimizin, yani emekçi ve emekten yana olanlarımızın müşterek gayret ve çabası ile meydana gelen bir projektör olacağı kanısındayız.

Umarız ki proleter de : insan sevgisi ve kardeşlik ile sınıf bilinci en büyük yeri alacaktır.

Anayasamızın halklara tanıdığı hakları ancak insanlık, kardeşlik ve sınıf bilincine ulaşan emekçilerin yegane örgütü Türkiye İşçi Partisi gerçekleştirecektir. Biz bu inançtayız. Proleter de aynı kanı ile hareket eder ve meseleleri bu açıdan ele alırsa zafer daha da yakınlaşmış olur. Zira sayın Aybar'ın açtığı yol ve tuttuğu ışık proleter olan hakikî ve hükmî kişilerin cümlesini aynı paralelde yürütecek nitelikte ve niceliktedir.

Partili olmamakla beraber (PROLETERİN) Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Sayın Aybar'ın izinde yürüyeceğini umarız. Zira kuvvet ve zafer birlik ve beraberliktedir.

Emekçi halkın yegane örgütü Türkiye İşçi Partisinin paralelindeki proletere başarı dileriz. Saygılar...

T.İ.P Nizip İlçe Başkanı Müslim BABACAN (Ortada)

Düzen Böyle

İşçi Süleyman Eroğlu

Ben dokumacıyım. Adım Süleyman. Memleketim Ereğli. 1939 senesinden 1960 senesine kadar dokumacılıkla geçindim diyebilirim. Birçok dokuma fabrikalarına girdim çıktım. Hangi fabrikada hak aramışsam veya fabrikada olan adaletsizlikleri işçilere göstermeğe kalkmışsam işimden kovuluyordum. Birinde de adeta isyan edercesine bütün işçiyi peşime takarak hakkımızı verin dediğim için işten kovulmuştum. İki çocuğum vardı. Kiralık evde oturuyordum. Evde ekmeklik un kalmamıştı. Buna rağmen hiç üzüntü duymuyordum. Zaten aldığım ücret ne kadardı ki. Yıl 1941 di. Kovulduğum işyerinden on ile ondört lira arasında aylık alıyordum. Bu paranın yaptığım işin karşılığı olmadığına emindim. Bir defa ayda üç bin altıyüz metre bez dokuyordum. Bu dokuduğum iş satışa çıkarıldığı zaman on ile ondört bin lira değerinde satılıyordu.

Ben isyan etmekte haklıydım. Çünkü sömürülüyordum bundan böyle fabrikalarda çalışmamaya karar verdim fabrikaların mülkiyeti topluma ait değildi. Bunu anladığım için şahsî işyerlerinde çalışmamaya karar verdim. Bu bir düzen meselesiydi. Benim tek olarak karar vermem tesirsiz kalıyordu. Aç kalacak değildim. Mesleğim olan dokumacılığı yapmak zorundaydım. Düşünceme aykırı olarak gene dokumacılığa döndüm.

Mesleğim olan dokumacılık sayesinde diyar diyar geziyordum ve son olarak İstanbul'da idim. 1960 da olan ihtilâl bütün iş yerlerini durdurduğundan memleketime döndüm.

Ve iş aramaya başladım belediyeden şöyle bir ilân duydum. Belediyemize su tevzi memurları alınacaktır. Ben akabinde bir dilekçeyle müracaat ettim ve işe alındım. Belediye Başkanının bizlere vermiş olduğu talimatı mealen yazıyorum. 22 kişi bu işte görevli idik, yarın sizlere vermiş olduğum arazinin su kanallarını 8 lira ücretle amele tutup temizlettireceksiniz. Sizlere de belediye meclisinin tanzim ettiği ücreti vereceğiz diyordu. Sabahleyin amele pazarına çıktığım zaman kiminin elinde kazma, kiminin elinde kürek. Herkesin elindeki aracının sapında kirli birer azık çıkısı da bulunuyordu. Adeta burası bir esir pazarını andırıyordu. Ameleyi toplamak için arkadaşlar beni görevlendirdi. Toplu bulunan ve her topluluğun başka başka yerlerden geldiği belliydi. Bu insan kümelerinden birine vardım. Belediyenin su kanalları temizlenecek 8 lira günlük ücret verilecek beli, küreği olan ve bu ücreti kabul eden arkadaşlar belediyenin önünde toplansın dediğim zaman tahminen 300 kişi belediyenin önünü dolduruverdi. Her arkadaş onbeş yirmi kişi arasında amele alarak bir saat yaya yürüyerek iş yerine vardık, işe başladığımız zaman altı otuzdu. Saat 9 da sabah kahvaltısı molası verildi. Bize çavuş diye sesleniyorlardı. Şöyle bir dolaştım. Hepsinin de azık çıkılarında sadece bir kuru somun vardı ve çavuşum çalıştığımız işin parasını kaç günde verecekler diye soruyorlardı, durumlarından belliydi ki belki ceplerinde 50 kuruşu bile olmayanlar vardı.

Akşam paydosa yakın içlerinden birkaçı çavuşum bana paramı alıncaya kadar varsa birkaç kuruş ver diyenler de oluyordu. Bu düzen bir ay devam etti ve kanallar temizlendi. Biz de su tevzi işine başladık.

Ben ne bileyim meğer burada da adaletsizlik varmış, kısa bir süre içinde bunu anladım. Bu işi devam ettirmek için büyük toprak sahiplerine hizmet etmemiz gerekiyormuş. Bense herkesi eşit tutuyordum. Herkesin su hakkını adaletle tevzi etmek istiyordum ve bunu yapıyordum da.

Hakkımda olan şikâyetler gün geçtikçe çoğalmaya başlıyordu. Bunlar da ekseriyetle büyük arazi sahiplerinden gelen şikâyetlerdi. Belediye meclisini büyük toprak sahipleri veya onların çocukları hısım akrabaları doldurmuştu.

Olan şikâyetlerin mahallinde keşfi isteniyordu ve ben haklı çıkıyordum. Zaten aslında haklıydım. Belediyenin sulama işi azami beş altı ay devam ediyordu. Bundan sonra su işlerinde görevli bütün işçileri çıkarıyorlar, devamlı olarak aynı işçilerden yalnız dört tanesini bırakıyorlardı. Bunlar da imzasını atmaktan aciz ve bütün rızkını toprak ağalarından bekliyen muti insanlardı.

Zira bu hatalar işçide değil işverenlerdir. Aslında işveren dediğimiz makam ve koltuk sahipleri bunlardan da ileri görüşlü bir insan olmamakla beraber ben belediye başkanı oldum nasıl olsa dört sene buradayım, bu süre içinde gemimi yüzdürürüm zihniyetini taşıyan birtakım bilinçsiz çıkarcı kişilerdir.

İşte ben bu tip insanların kurbanı olan anlayışlı bir halk çocuğuyum. Şimdi dört çocuğum var. Bunların hepsi de okumak istiyor. Ben de bu azmi taşıyorum. Fakat bendeki zihniyet çocuğum okusun da bir mühendis, veya bir mimar olsun zihniyeti değildir. Sadece bilinçli olsun, isterse işçilik yapsın. Buna rağmen çocuklarımın hepsinin de tahsil etmesi için yılmadan azimle durdum ama neye yarar ki. Fabrika dedik, belediye dedik hattâ okul dedik hepsi de aynı zihniyete bağlı bir kervan misali yürüyüp gidiyor.

Ben bir işçiyim. Aile lokallerine, kulüplere ve öğretmenler derneğine giderek hocalarla temas edemiyorum. İsterse benim çocuklarım birer dahi olsunlar ne çıkar. Ortanın son sınıfına kadar gidebiliyorlar ve bizim çocuklarımızın tahsili burada bitiyor.

Bütün meseleleri yukarda hiç çekinmeden basına veriyorum. Acaba cemiyete zararlı olan kimdir? Başa çıkılmaz olayları ele almamız gerekiyor. Bu hâdiseyi işleyenler insan mıdır? Bunların nedenlerini bir insan olarak arayıp bulmamız gerekmez mi? Çözelim bunları diyorum ama çözülmüyor bir türlü. Metin ol, Allahına güven deniliyor. Amma bir insan bilinçli olarak çalışmazsa Allah adama ne yapar? Meselâ bir karpuz çekirdeğini kuru tahtaya eksek ve Allah'a güvensek bunu bir insan olarak tahtada karpuz bitecek diye beklememiz mi lâzım? Bunun burada gövermiyeceğini bildiğimiz halde ihtiyacımız olan toprağa sahip olmadığımız için boş yere bu çekirdeği tahtaya atmak istemiyoruz.

Bu meseleyi üç şey hal eder. Birincisi yeni bir toplumcu düzen kuracağız. İkincisi bu düzeni kurmaya azimli olan örgüte bu fırsatı vermek lâzım. Üçüncüsü de bu örgüte bilinçli olarak bağlanmak lâzım.

Kefrik Köyü Davası

köylü Abdurrahman Çapan

Köyümüz ikiye ayrıldı. Toprağın beşte biri bir yarısının, galanı bir yarısının. 77 haneydik. Dörtyüz nüfus 77 hanede barınırık. Bir odaya gaç gişi düşer hisap idin. Söylemek bizden, hisap itmek sizden.

Hasılatımızı doğrudan doğruya gumusyoncuya yatırıyorduk. O bir zaman sonra makbuz kesip bize para viriyor. Hepsini de almıyor komisyoncu. Hasılatımız çıkmadan gumusyoncu borçlandırıyor bizi. Zaten ona borçlu oluyoruz. Aha işte üzümümüz. Gumusyoncuya yalvarıyoruz. Üzümümüzü almak istemiyor. Alıyorsa da birezinin parasını virmiyor. Gasıtlı olaraktan almak için naz ider. Naz itmeli ki biz de ucuz virelim parasının hepsini birlikte istemiyelim.

Bizim esas davamız ekmeklik buğday. Onu bulamıyok. Aç galmamak için Adana'ya işe çıkıyoruz.

Hökümattan bizim yüreğimiz yanık. Bizi anlıyan bir parti var ona da gominis diyorlar. Bu parti Amerika da olsa ona vireceğiz. Biz hökümattan taciz olduk. Demirel hep dışarda geziyor. Gadınını da götürüyor. Berber de götürüyorlar. Bize bakan kim? Hökümatın baktığı gumusyoncu.

Zenginin hatırası için oy viriyok. Bin nüfus paraları goynuna goyuyor geri kalan bütün millet aç galıyor.

Bir yol açtılar gumlandı. Rahmet yağınca çamurlanıyor. Her işimiz böyle.

Avukat geliyor, doktor geliyor. Seçim yaklaşında hep gelen bunlar oluyor. Oy istiyorlar. Biz de zengin hatırası için onları seçiyoruz. Bu gez kendimizi seçeceğiz. becid mahut seçeceğimize gendimizi seçeceğiz. Becid mahut seçim için yüzelli bin lira harcadı becit mahut Nizip'te otuz gırk dükganı var oteli var şel pompası var iki dene. Toprak enun. Valla bu adalet hiç adalet deel. Yalvartıyorlar bizi. Fabrikayı haraca kesiyorlar.

Oy zamanı gelirler garagolda işinizi görürüz. Her darede işinizi görürüz dirler. Sankim hökümat gendileri. Yalanlarını biliyok. 1946 dan buyanı gördük. Ekmek bulamıyoruk. Ağalar var ya böyük çitlik sahibi onları biliyoruk. İnhisar ürettiklerimizi aracıya bastırtdırıyor. Fabrika sahibi hökümatla anlaşıyor. Mebus seçiliyor. Diyoruk ki biz gidelim seçilmeye. Bize cahil diyorlar. Biz depelendi vaziyetteyiz. 1946 dan beri particilik var yaptıkları meydanda. Aşiretlik var. Esir gibiyik.

Toprakları vaktiylen elimizden almışlar. At goşturmuşlar almışlar. Nirde işerse at, benim diyerekten topraklara sahib olmuşlar. Memleketi vatanı açığa çıkaracağız. Onlar gökten mi düşmüş birez de biz devleti idare idelim.

köylü Süleyman Açıkgöz

İçme Suyu Davası

İçme suyumuz yok. Bir depo açıldı. Yarım godu hökümat. Seksen bin lirası getti hökümatın. Su gelmedi, güccük motor godular çalışmadı o da.

Böyle olunca çalışmaz diyip çıktılar.

Yirmiüç metre derin oldu guyu. Su çok çıktı. Çekemiyoruz amma bütün hacetler içinde kaldı kuyunun. Su temiz deel. Tüfüz hastalığı aldı köyü.

Gardaş Merhaba

börekçi Muzaffer Çopur

Toplum düzeninde, sınıf adımı taşıyan dergiye dergimize siz gardaşlarıma bir şeyler verebileceğimin inancı içinde yazıyorum.

Sizlere sıcacık selâm, saygı ve sevgiler.

Yıl 1950: Orta Anadolu'nun unutulmuş, kendi kaderine terkedilmiş virane bir köyü, işte bu köyde orakla sökülmüş, arpa, buğday yığınlarının dibinde toprakta büyüdüm. Uyanışım biraz sonra anlatacağım olayla başlar:

Dededen kalma emmimgillen ortak 6 dönümlük köyün hemen yakınında bir bağımız var, adı tılsımlı koca bağ bu bağa meyva, bostan zamanından bağ bozumuna kadar kimse yaklaşamaz çünki zerdaliler sararmaya başladı, omcalara alaca düştümü, bağın üst başında geceleri gözleri ateş gibi, parlak alevden yılan gibi kıvranan dili kocaman yüsyuvarlak kafalı acaip bir yaratık peyda olur. Bağ bostan bozumuna kadar oraya kimse yanaşamaz.

Son güz bağ bozumu başladımı emmimgille beraber olur üzümü keser sıkar pekmezi kaynatır hissemize düşeni küplere koruz.

Paylaşma yarı yarıya olmaz emmim bir hisse kazan lehen kirası bir hisse kağnı ve misafir odası için ayırır geriye kalanı paylaşırız. Ardından karla birlikte kış bastırır 5-6 ay odadan eve evden akıra malların yanına mekik dokuruz. Benim yerim emmimgilin ahır sekisi geceleri orada yatarım. Orası hem sıcak hem de sevgili dostlarım karatosun koca teke inek ve danaların yanı yalnızlığımı bana karatosun, koca teke unutturur gece ne zaman gelirsem tosun böğürür teke beğirir kapıda karşılarlar ben de onları akşam sofrasından arta kalan yufka ekmek kırıntılarını onlara yediririm onlar da benim ellerimi yalarlar böylece şükran borçlarını öderler. Bizim emmi iki evli eski kulağı kesiklerden deli E......m yiğit ve gözü pekliği de şurdan gelir. Birinci Cihan Harbinde, Kurtuluş Savaşında bir kaç kerre askere almışlar kaçmış elinde eski 5 li mavizer belinde iki ağızlı bir kocaman kama yanına kendi gibi 2-3 asker kaçağı almış oraları haraca kesmiş. Daha dağa asker karısı kaldırmadan tut eşek hırsızlığına kadar ne melânetlik varsa yapmış bunu da bir kahraman edası ile kasıla kasıla anlatır, bu yüzden de bir kaç sefer ağız kavgası etmişliğimiz var. işte vak'a kışın en şiddetli olduğu zemheri ayında emmimin odadaki misafirlere bağdaki korkunç mahluktan söz açması ile başlar. Hikâyenin en kızışkın anında, bazıları bağın arabı, bazıları cinlerden perilerden birinin padişahı olduğunu ileri sürer, bizim bağ evsaneleşir bu arada bazılarıda gelecek yılda tekrar gelir mi diye emmimi soru yağmuruna tutarlar o da kendinden emin elbet gelir rahmetli anamın vasiyeti var onun bulunduğu cızıyı, bağ belledikten sonra yedi defa sula ki ruhu tazelensin yine gelsin. Biz pekmez üzüm bostan yiyor isek onun yüzünden yiyoruz derdi ben de her yıl dediğimi yaparım bu sırada büyük halamın oğlu söze karıştı sırası gelmişken söyleyeyim dayı dedi Ebemin sağlığında bize yaylağa sepet sepet şeer üzümü gönderirdi. Öldükten sonra görmez olduk dedi emmim bir ara duraklayıp yutkunduktan sonra etrafına bakındı ben gözlerinin içine bakıyordum, nerde o eski bereket gayri o omcalar üzüm vermez oldu diye cevapladı ve sözü değiştirdi o anda kafamın içinde bir şimşek çaktı.

Çünkü bağlara alaca düşmeden, emmimğilin evinde gizli gizli üzüm yediklerini sezinlemiştim. O-da dağıldı herkes, evine çekildi ben de ahır sekisine o gün ne kara tosunu ne de koca tekeyi sevmedim. Sabaha kadar da beni uyku tutmadı bunu hayli geceler takip etti erken yeten şeher üzümünü bostan emmim ve bağdaki yaratık ile bir ilişki kurmağa çalıştım kendi kendime aht ettim bu muammayı çözeceğim dedim yahutta o acaip yaratığın kazabına uğrayıp heder olacağım kararım kati.

Kış geçti bahar geçti bağ bostan zamanı yaklaştı ben bu arada boş durmadım altı aylığına çoban durdum elime geçen 145 lirayla 90 lirasına bir tabanca arta kalanına da kadife pöntül bir kırmalı işlik kasket cızlavut topukluyu da ağa aldı yaşım tam 18 delikanlıyız tığ gibi kafaya koymuşuz kahraman olacağız gündüzleri küllübayırın başına çıkıp bağı izlemeye başladım nasıl yaklaşacağımı plânlarını kafaya çizdik, bu işleme tamam bir haftamı aldı ve kesin kararı verdim ya öleceğim ya da bu tılsımı çözecektim (zaten o günden beri kendim görüp inanmadıktan sonra başkalarının kulak doldurmasına inanmam.)

O gün akşamı yapamadım bu mevzuya da kimseye açmadım çok gizli haraket ediyoridim. Anlatsam belki beni caydırırlar, belki de dile düşerse o yaratık kaybolur diye düşündüm. Gündüzden silâhı iyice yağlayıp temizledim köyün içine indim Cemal'dan ödünç 8 tane mermi aldım ve usulca bizim bağa yöneldim herkes akşam yemeğini yemiş mallar bağlanmış köy derin bir sessizliğe gömülmüşki iğde çalılarının dibine sine sine bağa yaklaşıyorum aha bizim bağa orada büyük bir karaltı yaklaşıyorum yaklaşıyorum iyice belli oldu koyu madeni bir kafa gözlerini iri iri açmış alev gibi bir dil yılan gibi kıvrılıyor sanki benden haberi varmış gibi bir hali var. Yüreğim bir kuş gibi çırpınıyor tabancamın kundağını iyice kavradım emniyeti açtım biraz soluklandım çepere yapışıt gibi 10, 15 adım daha yaklaştım mesafe 10, 15 adım gelir gelmez ortalık zifiri karanlık tetiğe asıldım tarak boşalmış ki takırtı durdu bir daha çektim silâh patlamadı ve gerisin geriye hızla kaçmağa başladım iki üçyüz metre gittim geri dönüp baktığımızda ne görüyüm yaratığın olduğu yerden bir alev gecenin karanlığında çevreye tatlı bir kızıllığa boyamış yanıyor karabaşın havlaması ile kendime geldim ardımdan bizim Durmuş kim o yukardaki silâh sesi neydi kimsin ses ver ateş ederim diyordu bir kahraman edası ile benim dedim, yanıma geldi neydi o emmi oğlu hemi silahın da elinde bir şey mi oldu diye soru yağmuruna tuttu bu arada komşular emmimğil karakızan bize doğru geldiler bir taraftan bize bir taraftan da fenerin ışığında Durmuş'un elindeki filintaya, benim elimdeki tabancaya bakıyorlar. Dayanamadım bağırdım yıllarca size uyku uyutmayan periler kıralını vurdum deyha yanıyor bütün yüzler oraya çevrildi ne duruyorsunuz gidelim bakalım bu yaratık ne mene şeymiş ve yürüdük yanına vardığımızda ne görelim bir kabak orta yerinden düzgünce kesilmiş içi temizlenmiz göz yerine iki oyuk oyukların arkasından iki kapaklı ayna alt kesimde ağız yerinde genişçe hızar dişi ağız içinde bir kurşunla delinmiş idare (çıra) bostan korkuluğunun üzerinde bizim emminin eski siyah paltosu halâ yanmakta işte bizim yıllardır korkup uğramadığımız koca bağın umacısı ve böylece anlattığım gibi bizim koca bağın tılsımını bozdum hemen o günden başlayıp her yıl erken yeten şeker üzümünden zerdaliden, bostandan istifade etmeye başladık. Bu hâdiseden sonra her efsanenin ardında bir gerçek ararım. Ne cine ne periye ne de umacıya inanmam, bütün dostlara tavsiye duyduğuna deyil gördüğüne inan.

TİP Genel Yönetim

DIŞ POLİTİKADA :

Orta doğu krizinin ciddiyetini muhafaza etmesi, Vietnam'da Amerika'nın «tırmanma» politikasını kara harekâtına da teşmil ederek ve hava akınlarını şiddetlendirerek daha da genişletmesi muvacehesinde, millî bağımsızlığımız ve egemenlik haklarımızı kısıtlayan ikili anlaşmalar, Amerikan üsleri ve NATO ittifakı meselelerinin Türkiye'nin varlığı ve güvenliği için taşıdığı tehlike çok daha vahim ve âcil hale gelmektedir. Bu durumda Türkiye kendisini her an, isteği ve iradesi dışında bir nükleer dünya savaşının veya orta doğu'da mevzii kalacak bir çatışmanın içinde bulabilecektir.

NATO ittifaki bugüne kadarki iktidarların halkımıza telkin etmiş oldukları gibi bir ortak savunma sistemi değil; Amerika'nın üçüncü bir dünya savaşını göz önünde bulundurarak plânladığı askerî stratejisinin bir parçasıdır ve tek taraflı olarak tamamen onun kumandası altındadır. Türkiye'nin menfaati büyük devletler arasındaki her türlü savaş ve çatışmanın dışında kalmaktadır. Türkiye, ancak ne taraftan gelirse gelsin her türlü saldırıya karşı bir yurt savunması, bir millî kurtuluş savaşı vermek durumundadır. Bu çeşit savaşlar ise apayrı bir strateji ve taktiği gerektirmektedir ki, NATO ittifakı buna engeldir.

NATO ittifakı meselesini ön plâna çıkaran diğer bir faktör de bu ittifakın yirmi yıllık süresinin 1969'da sona ereceği ve üye devletlerin önümüzdeki yıl, ittifaktan çekilme isteklerini bildirme durumunda olmalarıdır. Basına akseden haberlere göre, NATO ittifakına 1969'da siyasi bir nitelik de verilerek üye devletlerin siyasî bakımdan da bağımlı hale getirilecekleri anlaşılmaktadır. Gene basında çıkan haberlerden anlaşılıyor ki, Demirel hükûmeti üyelikten ayrılmaya niyetli olmadığı gibi ayrıca NATO 'nun siyasi bir örgüt haline gelmesini istemektedir.

İKTİSADÎ DURUM :

Millî ekonomimizin içine düşürüldüğü çıkmaz, A P'nin, dış iktisadî ve malî ilişkilere dayanan özel sektörcü politikası sonu-

Çiftlik Köyünün Derdi

köylü Yusuf Yıldırım

Fıratla Antep arası bağcıyız. Bunu mesarif edip meydana getirdiğimiz meselâ Angaradan inhisara emir vere ki şu ayda gampanya açılacak. Burada inhisar bir mağzeret gösteriy. O zaman bir gün tayin idiy. Tüccarlarla zengin gumusyoncularla gendiy anlaşıyor. Gendi sermayesinden başka hökümatın pangasından para çekiy. Müstahsilin malını düşük fiyatla öldürüp alıyor. Fakir fukara müstahsilin elinden mal çıktıktan sonra ürettiğimiz malın fiyatı yükseliyor. İnhisar burada adeletsizlige gurban gidiyor. İnhisar bi devlet. Yazzık deelmi devlete ki bi gurumunu paraya tamehan öldürüyor. Bu bütün köycek bi ayan.

Beş on çuval üzüm gurutuyoruz. Satıp bi gaç guruşla ihtiyacımızı göreceğiz. Götürüyoruz Antebe üç beş gün galıyoruz. Masarif idiyoruz. Malımızı satamıyoruz. Elimiz böğrümüzde dönüp geliyoruz. Hakikat bu. En möhüm işimiz bu. Yol sonra da olsa olur.

İkizce Köyünün Derdi

köylü Hasan Yıldız

Gözümü mezere diktim. Çıkmıyor bi şiy. Sözde bu pazar açılır. Gel ne derdin varsa anlat. Ben ihtiyarım. Becid Mahut geldi geçen günler.

Üzüm serip küncü yıkıyorum. Suyumuz yok. Yolumuz yok. Daşlamayın hiç. İnhisarı söyledim ben Becid Mahut'a.

Üzümü 75 guruşa sattık birez. İstanbul'da 250 guruş üzüm. 75 guruşa alıyorlar 250 guruşa satıyorlar.

Goparatif guruldu yörümediler. Geçen gün muhtara üzümü yazdırdılar bi şiy çıkmadı ondan da.

Birbirimizden para alırız. Yüzde 50 fayiz öderiz. Banga gene iyi. Hökümatın pangası bizimkilerden iyi. Yüzde on fayiz alıyor. Yalınız panga bize faize para virmiyor. Aracılar alıyor pangadan parayı. Onlar pangadan alıyor biz de onlardan alıyoruz.

Dün bir tolu duddurdu sergiye zarar itti o da. Üzümler garardı galdı. Şindi onu da alan olmaz.

Mustahsil derdimiz var. O da para itmiyor. Bizim bir derdimiz var üzüm.

Yolumuz yok. Yedi yıldır yol yapacaak dirler yapmazlar. Becid Mahut geldi söyledik. Bi şiy yok.

Kesmes Köyü Dirler Bura...

köylü Kadir Usluer

Gonya Garapınarın bi kesmes köyü var. Buranın halkından beş hanede kayıtlı Kadir Usluerim ben. Köyümüz 80 haneli bi köydür. İçme suyu, hayvanat suyu ikisi de yok. Bi saatlık bi derenin içerisinden tenekelerinen getiririz bunu da gışın merkep gidemiz ikibuçuk üç metre gar dolu olur. Avcılara sorun bunu. Ereğli avcılar gulübü bilumum bunu bilir. Merkep işlemez deveyinen getiririz içme veyahut hayvanat suyunu. Defalarca müracaat ittiysekde 950 den buyana iki defa su deposu sözü virdiler hala hiç birisi yok.

Toprak için müracaat ittiysekde gomisyon «uçar toprak» diye rapur virdi. Ziraatcilik olmaz diyi. Bunun başka çaresi neci? Hala ailelerimiz geçimsizliğe yol açmaktadır. Bir gısmı Gonya Ereğlisine göç itmektedir. Hangi memur gelmiş de bu köyün durumunu sormuş. Bakan gelmiş de sormuş? Lafda birlik, beraberlik işe gelince elinin dış yüzüylen itelenmiş bir köydür. Hakıygısını gelsin gözleriynen görsünler. Bu hastanın çaresine baksınlar. Mademki dokdurumuşlar gelsin çaresini bulsunlar. Gel bakıyım sen bunu basına virdin ya kesmezin suyu var, toprağı var gel bakıyım disinler görelim. Yalansa mapusa razıyım. Gış geldimi derenin içi gar doldurur. Merkep çıkamaz. Ancak deve gelip garı depeleyip yolu açıyor. Bu böyle. Acaba eşitlik bu mu, vatandaşlık bu mu?

Köye bir saat mesafede guyu var. Guyu iki metre derinlikte. Gar yagıyor. Rüzgâr garı dereye döküyor. Eşşekler üç metre garı depeleyemiyor. Deve bulup depelediyoruz. Gayrı avratlarımız bizar galdı burdan su çıkarmak için. Çok köylünün garısı gaçtı bu yüzden. Gaçamıyanlar da şehere göçelim diyi gocalarını zorluyorlar.

Kurulu Bildirisi

cu daha da ağırlaşmıştır. Bir yandan dış borçlar yıldan yıla artarak millî ekonominin geleceğini ipotek altına almakta, diğer yandan yeni borçların büyük kısmı eskilerin taksit ve faizlerine mahsup edildiğinden bulunabilen dış finansman kaynakları da yetersiz kalmaktadır. Ayrıca döviz ve altın ihtiyatlarının tükenmesi, ticaret ve ödeme dengesinin açık vermesi yüzünden gerekli yatırım malları ithal edilememektedir. Bütün bu nedenlerle, yatırımlar plânlanan seviyenin altında kaldığı gibi, geçen yıla oranla dahi bir düşüş göstermektedir. Buna karşılık fiatlar yükselmekte, ücret ve maaşlar ise bu yükselişi takip edemediğinden şehirlerdeki emekçi halkımızın ve ihraç malları üreten köylülerimizin geçim sıkıntıları daha da artmaktadır. Küçük bir azınlık ise bu fiat artışlarından haksız yüksek kârlar elde etmektedir.

Yukarda belirtilen dış politika ve iç iktisadi durum karşısında

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL YÖNETİM KURULU:

1. 1966 yılı eylülünde Amerika ile başlatıldığı, hükümetce aylarca önce resmen açıklanmış olan müzakerelerin süratle sonuca erdirilerek, Amerika Birleşik Devletleri'ne Türkiye'de imtiyazlar tanıyan ikili anlaşmaların derhal feshini, Amerikan üslerinin tasfiyesini ve NATO ittifakından çıkmak için şimdiden gerekli hazırlıklarda bulunarak 1968'de çıkma ihbarının yapılmasını talep eder.

2. NATO'dan çıkmak için gerekli ihbarı yapmayacağı tam tersine, NATO'nun siyasî bir örgüt halini de almasına taraftar olduğu anlaşılan A. P. iktidarına bu kadar önemli bir konuda önümüzdeki uzun yılları kapsayacak bir kararı kendiliğinden almaya hakkı olmadığını; muhalefete danışmadan, yurttaki muhtemel gelişmeleri hesaba katmadan, bu gün iktidarda bulunmasına güvenerek böyle bir karar aldığı taktirde bunun ağır sorumluluğundan kurtulamıyacağını ihtar eder ve bu hususu kamu oyuna duyurmayı ödev bilir.

3. Bugünkü iktisadî çıkmazın temel nedeninin, iktidarın dışa bağlı özel sektörcü politikası ve kapkaççı kapitalist düzen olduğunu; bunun, dış çevrelerin telkin ettiği, iktidarın da benimsediği malî politika tedbirleri ile ve yüzeyde kalan bölük pörçük tedbirlerle düzeltilemiyeceğini; bu durumun, Anayasa'mızın, A. P.'nin temel iktisadi görüşüne kapalı olduğunu teyid ettiğini; tek çıkar yolun, halkın hizmetinde ve denetiminde bir kamu sektörünün itici ve düzenleyici bir rol oynadığı, özel sektörün gerçekten plâna bağlandığı, sosyalizme yönelmiş kapitalist olmayan bir gelişme yolu olduğunu bu fırsatla bir kere daha önemle belirtir.

Köyümüzün Davaları

köylü **Bekir Özaslan**

Köyümüzün dertleri, bölge, pilot hastanesi istiyoruz. Bir ebemiz var binası yok. Bir hastayı Nizip'e yüz kâğıda gönderiyoruz.

Ekim hasadımızda hayır yok. Elli dene yüz dene adam bunu söylüyor. Devlet vukuf deel davamıza. Köylünün tefeciye borcu var.

Ben nefsime söylemiyorum. Bütün millet böyle. İnhisar açılmıyor. Gumusyoncuyla anlaşmış hökümat. Fayizciler soyuyor bizi. Piyasa açılmıyor. Açsa hökümat piyasayı aracı yolamıyacak.

Gonuşmasını biliyok sökmüyor. İltimas var.

Şeherde bir toktur var onun makinesi köyün makinesine çarptı. Toktorun oğlunun yüzü sıyrılmış azcık. Oğlan serhoş. Gözelliği bozuldu diyerekten keşif yapıldı köylü haklı çıktı. Olmadı didiler bir keşif daha yaptırdılar bu gez köylü haksız çıktı. Köyün şüferi onbir bin lira tazminat ödedi 45 gün mapus yattı. Araba parçalandı hurdaya çıktı.

O asgerlik yapıyor da biz yapmıyormuyuk. Yazık millete yazık. Memleket burda çakallar elinde galıy. Bakan yok heç. Hep ecnebiyi geziyorlar.

Yeni Yapan Köyünün Derdi

köylü **Abdulkadir Tuncer**

Üzümün kilosu 75 kuruş. Giden yıl üzümün kilosu Şubat ayında 160 kuruştu.

Tekel gampanya açmadı daha. Gampanya her yıl Ekim ayında açılırdı. Bu yıl daha öyle bir şiy yok.

Aramıza aracılar girdi. Üzümü 75 kuruşa gapatıyor. Üzüm iki ay sonra belkim 160 guruş olur. Amma üzüm bizim elimizden çıkmış oluyor. Kazanç aracıya galıyor.

Üreten 75 kuruşa satıyor. Aracı 160 guruşa satıyor. Giden yıl da Ekim ayında 90 guruşa sattık. Aracı Şubatta 160 guruşa sattı.

Eski ve yini üzüm. Bağımsız ortaklık. Bunun masarifi var. Bu bize 75 guruşa mal oluyor ki biz aracıya çalışıyoruz.

Zeytin bir ayrı dert. Beş seneden beri bir ağaç ekilmedi daha. Elli yaşındaki ağaçlar da sökülmeğe başladı. Nizip'te çiftçiler söküyorlar bunları. Nizip'te gocaman bir ülfet fabrikası var. Fabrika variken yine aracılar, güccük makine sahipleri alıyor zeytini. Yani o da 85 ve 90 guruş. Köylünün elinden çıkan zeytin yağ olunca 500 guruşa satılıyor. Gendilerine 300 guruşa mal olur. Beş liraya satarlar. Acaba bunun çaresi bulunur mu?

On dönüm yirde 50 ağaç bulunur. Birbuçuk ton zeytin olur bundan. İki yılda bir olur bu. Yılda 750 lira ider. Bir liradan 750 lira ider. Üç gez sürer, 30 çift gider. 450 lira çift parası. Beş yevmiye budam parası gider ki yüz lira. Oldu 550 lira. Eğer üç yılda bir dutarsa o zaman yılda 250 lira da zarar ider. Bunun kökünü söküp de arpa ve buğday ekmeye mecbur oluyok. Sökme bunun için oluyor. Zeytin para itse sökmezik hiç. Para itmediği için söküyoruz. Yini zeytin dikmiyoruz. Halbuki Nizip zeytin için Türkiye'de birinci. Belki de bu gidişle bir gaç yıla kadar zeytin ağacı heç galmaz. Yüzde ellisi söküldü belkim.

Baştaki adamlarımız bunlarla alâkadar olmassa bir ağaç eken galmıyacak. Gelsin bütün zeytinciler den sorsunlar.

Yoksul Evi

Abdullah Budak (*)

Üç sedir evin yapısı
Kırk liraya bir kapısı
Üstüme yoktur tapusı
Yüz lira etmez hepisi
Üç sedirden evimiz var

Ortası bel verdi çöker
Suyu içeriye akar
İçerden dışarı çıkar
Bazı rutubetten kokar
Üç sedirden evimiz var

İçerisi çamır oldu
Üç sedirden evimiz var
Altımızda hasır oldu
Dizlerim sızıya kaldı

(*) Yetmiş yaşında, gecekonduda oturur.

iç olaylar

MUTLU UYANIŞ

Anadolu insanı günden güne uyanmaktadır. Çevresinde olup biten olayların farkına varmakta; dönen dolapların iç yüzlerini öğrenmektedir. Anadolu insanını öteden beri davar yerine koymaya alışmış sömürgen çevreler, bu uyanış karşısında şaşkına dönmekte, uyuşuk düzeni devam ettirmek için, yeni oyunlar düşünmektedir. Ama ne yapılsa boştur. Anadolu insanı kendi sorunlarına sahip çıkmaya başlamıştır. Haksızlıklar, hemen halktan tepki görmekte, kapitalizmin putları devrilmektedir. Bu gelişme, Türk demokrasisinde, mutlu bir aşamadır.

38 işçi arkadaşlarının hiç bir sebep gösterilmeden işlerinden atılmaları karşısında, Tarsus - Kadıncık Barajı işçileri, bu haksızlığı protesto etmek amacıyla, 5 Ekim günü, Tarsus'ta büyük bir gösteri yürüyüşü düzenlemişlerdir. Gösteriye binlerce emekçi katılmıştır. Yürüyüşten sonra Atatürk anıtı önünde, işçiler ve işçi temsilcileri, işverenin ve partizan çevrelerin haksız tutumlarını eleştirmişlerdir. Konuşmacılar, iş güvenliği ve emeklerinin karşılıklarının verilmesini istemişlerdir.

Resim, yapılan yürüyüşü göstermektedir. İşçiler, ellerinde taşıdıkları ekmeklerle, emeğe saygı gösterilmesini; sömürülmemesini istemişlerdir.

Batman, 29 Eylül 1967

Silvan, Diyarbakır, Siverek'ten sonra 4. doğu mitingi Batman'da.

Ankara,

Hükûmet NATO - İş yerleri grevini durdurdu.

Sendikalar Danıştay'a başvurdu.

Ankara, 30 Eylül 1967

A. B. D. atom mayını vermeyi reddetti. Millî Savunma Bakanı istemişti. Mc Namara, füzesavar sistemin Çin'e karşı olacağını söyledi.

Konya, 1 Ekim 1967

Başlık yüzünden sıpa ile evleneceğini gazetede ilân etti.

Ramazan Koç 28 yaşında işçi. «Şimdilik evlenme çağına geldim. Eş bulamıyorum. Kimi istedimse başlık ve ziynet istediler. Ben de sıpa ile evlenmeye karar verdim.»

İzmir, 2 Ekim 1967

İzmir'de Amerikalı bir er faytoncuyu dövdü.

Amerikan filosu erlerinden Rolland Richard 1 saat gezdiği faytona 10 lira vermiş. Faytoncu Turgut Bayokan parayı az bulunca da faytoncuyu yumrukla yere düşürüp dövmüştür.

Adana, 2 Ekim 1967

Grev için Adana'da miting yapıldı.

«Amerika it defol git», «Mc Namara geldi grev ertelendi», «Türk işçisini kölen mi sandın».

Danıştay grev kararını durdurdu.

Hükûmetin kararı böylece geçersiz kalmıştır.

Ankara, 3 Ekim 1967

Singer grevinde kavga çıktı.

Singer mağazasından malları arabaya atıp götürmek isteyen Ankara Singer Kum. Md. Erol Kutul grev gözcüleri tarafından durdurulunca kavga çıkmış 9 grev gözcüsü yaralanmıştır.

Wiesbaden, 4 Ekim 1967

Amerika Türkiye'deki üslerinde yeni tesisler kuracak.

İncirlik, Çiğli ve Karamürsel'de 350 milyon lira harcayacak.

İzmir, 4 Ekim 1967

Amerikalı sigortacı zararlı faaliyetlerde bulunduğu için sınır dışı edildi.

5 Ekim

Cizre ve Slopi'de malarya salgını görüldü.

Cizre, Slopi ve Nusaybin'de 412 olay tesbit edildi.

6 Ekim

Avusturalya ile göçmen işçi andlaşması imzalandı.

Böylece şimdiye değin işçi olarak giden Türkler şimdi de göçmen olarak gönderilmeye başlanmıştır.

7 Ekim

Gençler Dolmabahçe'de oturma mitingi yapamadı.

Amerikan filosunu gençler oturarak protesto edecekler.

7 Ekim

Hatay'da Arapça olarak oynatılan Arap filmini gençler protesto etmişlerdir.

Filmin adı Şeyhin Kızı'dır ve İskenderun'da oynatılmamıştır.

7 Ekim

Türk çocuklarını evlâtlık diye alan sonra da başkalarına satan çocuk taciri Amerikalı Rufu Riddelesbergen adliyeye verildi.

8 Ekim

Türkiye'de bütün etli yiyecekler mikrop taşıyor.

Türkiye Beslenme ve Özel Gıdalanma Cemiyeti yaptığı açıklamada etli yiyeceklerin hepsinin mikroplu olduğunu açıkladı.

8 Ekim

Miting yüzünden Amerikalı Amiral karaya helikopterle indi.

9 Ekim

Dolmabahçe'ye Amerikan bayrağı çektirilmedi.

9 Ekim

4. Doğu mitingi Batman'da yapıldı.

11 Ekim

İzmirde Amerika'yı protesto eden 7 genç nezarete alındı.

12 Ekim

Batman'da konuşan T.İ.P. Kurtalan Belediye Başkan Adayı tutuklandı.

12 Ekim

Aziz Nesin beraat etti.

Aziz Nesin'in Asya - Afrika yazarları kurulunda yaptığı konuşmadan hakkında açılan davada beraat etti.

12 Ekim

6. Filoyu protesto için I. K. F. lu dört öğrenci açlık grevine başladı.

13 Ekim

Açlık grevi yapanlar yargılandı.

14 Ekim

İzmir'de Amerikan öğrencileriyle Türk öğrenciler kavga etti.

14 Ekim

Amerikan erlerinin İzmir'e çıkmaları yasaklandı.

T. M. T. F. gençlerinin mitingi.

16 Ekim

5. Doğu mitingi Tunceli'de yapıldı. T.İ.P. Milletvekili Ali Karcı ve T. Ziya Ekinci mitinge katıldı.

16 Ekim

Amerika'yı protesto mitingi olaylı geçti.

İstanbul'da 7 Amerikalı sarkıntılık, kavga ve bıçaklama suçundan adliyeye verildi.

17 Ekim

Taksim'de Amerikan bayrağı yakıldı.

17 Ekim

Sendikacı 6 öğretmen doğuya verildi.

Ereğli, 21 Ekim

Grizu patlamasında bir işçi öldü üç işçi ağır yaralandı.

Urfa'nın Kırkmağara köyü, İsmail Polat, 21 Ekim

Bir ağa kendinden fazla bahşiş veren genci tüfekle vurdu.

Vurduğu gencin davulcuya fazla bahşiş vermesini hakaret saydığını söyleyen ağa bir çocuğu da yaraladı.

İstanbul, 22 Ekim 1967

Teknik Üniversite açıldı.

Öğrenci birlikleri özel okulların kapatılmasını istedi.

Rektör : Gerici kıpırdanmaların karşısındayız dedi.

Doğubeyazıt, 22 Ekim 1967

Çıplak ayaklı çocukları şeyhlerine yiyecek taşırken gören Ecevit köylülere, çocuklara ve şeyhlere kızmadığını, düzene kızdığını ve onun değişmesi gerektiğini söyledi.

Antalya, 23 Ekim 1967

T.Ö.S. Millî Eğitim Bakanına 29 Ekime kadar mühlet verdi. Yapılan haksızlıklar giderilmesse Anayasa'nın tanıdığı direnme hakkını kullanacakları açıklandı.

Ağrı, 23 Ekim 1967

Doğu mitinglerinden 6. sı Ağrı'da yapılmıştır. Mitinge tarafsızlardan ve T.İ.P. lilerden başka parti katılmamıştır. Binlerce kişi mitingi izlemiştir.

Konya - Karapınar, 24 Ekim 1967

Barış gönüllüsüne öğretmenlik verilince halk protesto etti. Olay çıkmaması için barış gönüllüsünün öğretmenliğine son verilmiştir.

25 Ekim

Türk parasının değeri düşüyor. Frankfurt piyasasındaki inme % 6.5, iç piyasadaki alım gücü de % 6.1 azaldı.

25 Ekim

İstanbul'a sevkedilen eşek ve katırların sucuk, sosis ve salam yapıldığı anlaşıldı.

Ankara, 25 Ekim 1967

T.Ö.S. Millî Eğitim Bakanı Ertem'e cevap verdi. Konunsuzlukta direnmenin bir faydası yoktur.

Ankara, 26 Ekim 1967

Viranşehir kaymakamı Gürbüztürk'ün eşi tabanca ile yaralandı.

dış olaylar

5 Ekim

Amerikan kuklası Yunan Cuntası Vlahu adlı kadın gazeteciyi Cuntaya karşı geldiği için ev hapsine aldı. Telefonlarını kesti.

6 Ekim

Amerika K. Vietnam şehirlerini yerle bir etmiş.

Filipinli gazeteci Amando Dorlonia İngiliz Daily Mirrer gazetesinde yazdığı röportajda.

Kuzey Vietnam şehirlerinin yerle bir edilmiş olduğunu yazmıştır.

10 Ekim

Fransız yazarı Andre Maurois öldü.

11 Ekim

Che Guevera Bolivya'da öldürüldü.

Lâtin Amerika'nın 1965 ten bu yana efsanesi olan Che Guevera Bolivya'nın Valle Garande bölgesinde öldürüldü.

13 Ekim

Havana da Che'nin öldüğünü açıkladı.

Havana, 17 Ekim

Castro, Guevera'nın öldüğünü doğruladı. Castro Bolivya'dan Guevera'nın ölümiyle ilgili kesin belgelerin geldiğini ve Guevera'nın öldüğünün doğru olduğunu söylemiştir.

Küba Radyo ve Televizyonunda konuşan Castro, fotoğrafların hileli olamayacağını söylemiştir.

Los Angeles, 17 Ekim

Amerika'yı Vietnam politikasından ötürü protesto için bir kadın kendini; Los Angeles'de benzinle yakmıştır.

18 Ekim

Amerikalı gençler Vietnam savaşına gitmek istemiyor.

San Fransisko, New York, Philadelphia, Washington, Chicago, Boston.

19 Ekim

Rus uzay aracı Venüs'e vardı.

Dünyadan 69 milyon Km. uzaktaki gezegenden sinyaller alındı. Dört aylık bir yolculuk başarı ile sonuçlandı.

21 Ekim

Washington'da Vietnam politikasına karşı tepkiler genişliyor.

Washington'da büyük gösteriler yapılıyor.

22 Ekim

İsveç Başbakanı Amerika'nın Vietnam politikasını yerdi.

Belgrad, 22 Ekim 1967

Rusya ile Japonya arasındaki savaş hali sona eriyor.

Kansas City (a. a.), 23 Ekim 1967

Missouri Senatörü Stuart Symington Amerika'nın Vietnam savaşını durdurmasını istedi.

Atina, 24 Ekim 1967

Yunanistan'ın Cunta Başbakan Yardımcısı Spandidakis Kıbrıs'a Güney Yunanistan dedi.

Havana, 24 Ekim 1967

Meşhur gerillacı Guavera'nın kardeşi Arjantin'den Küba'nın başkenti Havana'ya kardeşinin çocuklarını ziyaret etmek için gelmiştir.

Viyana, 24 Ekim 1967

Avusturya mahallî seçimlerini sosyalistler kazanmıştır.

New York, 24 Ekim 1967

Yüz bin barışçı New York'ta yürüdü

Yüz binden fazla insan Washington'dan sonra New York'ta Johnson'un Vietnam savaşı aleyhine yürüyüş yapmıştır. New-Jersey'de 60.000, Bronx'da 20.000, Manhattan parkında 20.000 kişi yapılan aleyhte gösterilere katılmışlardır.

İngiltere'nin çeşitli büyük şehirlerinde çok sert gösteriler olmuş ve polis birçok kişiyi tutuklamıştır.

Münih, 31 Ekim 1967

Almanya'da işçilerimiz Türk kadınlara lâf attıkları için 8 Amerikalıyı feci şekilde dövmüşlerdir.

Defol be!..

AMERİKALILARIN BARBARLIKLARI

Nizip ilcesinden Mehmet Yakar, Recep Alpay, Ahmet Boynukısa, Müslim Babacan 1950 yılından buyana Amerikalıların barbarlıklarını anlatıyorlar.

1950 Bir Amerikalı motorsikletle oynayan Türk çocuğunu vurdu. Çocuk öldü. Amerikalı general çocuğu vuran Amerikalı katile 48,5 lira para cezası verdi. Çocuğun ailesine tazminat olarak binyüz lira ödendi.

1951 Colombia Heights gemisi ile iki genç Türk kızı kaçırıldı.

1955 Bir Türk polisine karşı gelen Amerikalının cezası tecil edildi.

1956 Bir Amerikalı subay, kocasiyle giden kadına saldırdı. Saldırıya uğruyan Türk ailesi Amerikalı saldırganla kavga etti.

1956 Bir Türk eri Amerikalı tarafından dövüldü. Amerikalı üç ay hapis, beşyüz lira para cezasına mahkûm oldu. Ceza tecil edildi.

1956 Bir Amerikalı çavuş İzmir'de ufak bir kız çocuğuna tecavüz etti.

1956 Sinop'ta Amerikalı erler iki Türk erinin üzerine silâhla ateş açtı. Türk erinin biri derhal öldü, diğeri ağır yaralandı. Amerikalı katiller görevli gerekçesiyle tevkif edilmedi.

1959 Morison adında bir Amerikalı subay, Ankara'da 1 assubay ve 10 erimizi otomobille çiğnedi. Erlerin ikisinin bacağı kesildi. Amerikalı subay, görevlidir gerekçesiyle serbest bırakıldı. Üç gün sonra erlerden biri öldü. Amerikalı subayı, Amerikan makamlarının yargılayacağı haberi gazetelerde yayınlandı. Aradan beş ay geçti. 17/3/1960 günü Amerikalı subaya para cezası verildi. Para cezası bin ikiyüz dolar olup altı ay taksitle ödeneceği şeklindeydi.

1960 6/8/1954 — 1/1/1960 arası Amerikalılar Türkiye'de toplam 299 suç işledi. Trafik suçlarının yüzde 98'i beraatle sonuçlandı. Beraat edenlerden bazıları şunlardır:

1 — Amerikalı çavuş Ballon: Eskişehir'de üç çocuğu birden çiğnedi. Çocuklar derhal öldü.

2 — Adı Arneld. Amerikalı. İzmir'de bir Türk'ü çiğnedi. Türk öldü.

3 — Adı Joseph Leo. Amerikalı. Konya'da bir Türk çocuğunu çiğnedi. Çocuk derhal öldü.

4 — Adı Gallı Charles. Amerikalı. Kayseri'de bir Türk gencini çiğnedi. Genç Türk derhal öldü.

5 — Adı Janes Johnson. Amerikalı. Ankara'da üç Türk'ü çiğnedi. Türklerden ikisi öldü, biri sakat kaldı.

1961 Bir Amerikalı Topkapı Sarayından eşya çalarken yakalandı.

1961 Wilbınd Martın adında bir Amerikalı er, 23/6/1961 tarihinde Türk Bayrağını yırttı. Bütün Türkler orospu çocuğudur dedi.

1961 Çiğli Hava üssünde görevli Gerald Me Gyan adında bir Amerikalı er, Urla yolu üzerinde bir Türk'ü çiğnedi. Türk derhal öldü. Amerikalı er Yunanistan'a kaçtı.

1962 Eski eserleri kaçırmaktan suçlanan Amerikalı arkeolog serbest bırakıldı.

1964 Tulog grevinde Amerikalı bir yüzbaşı ve bir çavuş Türk bayrağına hakaret etti.

1967 Amerikalı askerler radar üssünde Türk kızlarını çırılçıplak soyup oynattılar. Olay yılın rezaleti olarak kaldı.

1967 Adana'da bir akşam sinema dönüşünde Amerikalı askerler kocalarının yanında giden iki kadına el ile sarkıntılık etti. O gece olay büyük bir tepki yaptı. Bir anda binlerce Adanalı sokağa döküldü. Mütecaviz Amerikalı erler bir bara sığındı. Yükselen protestoları yatıştıramıyan emniyet askeri kuvvetlerden yardım istedi. Amerikan Kızıl Haç Teşkilâtı ve Amerikan Konsolosluk binaları sarıldı. İncirlik Hava Alanı yolları tutuldu. Gösteriler sabaha dek sürdü. Amerikalı askerler serbes bırakıldı. Türklerden tevkif edilenler oldu. Gerekçe gösteri yürüyüşleri hakkındaki kanuna aykırı davranıştı. Tevkif edilip sonradan yargılanarak mahkûm olanlar içinde öğretmen İsa Sarıaslan da vardı. Sarıaslan görevinden alındı. Olayların sonuçlarını bir bildiri yayınlıyarak eleştiren İşçi Partisi Adana İl Başkanı Selâhattin Uyar tutuklandı.

Emeğimizin Karşılığını alamıyoruz

Marangoz Ahmet Karakuş

Biz zanaatkârlar emeğimizin karşılığını alamamaktayız. Bunun nedenlerini kendi açımdan gerçek olarak izaha çalışacağım:

1962 yılında kendi imkânımla küçük bir atölye açtım. Sipariş olursa müşterilere iki kapılı bir kardrobu 500 liraya yapıyordum. Şimdi yine aynı fiyata yapıyorum.

Biz zanaatkârlar ihmâl edildiğimiz için hiç bir şeye zam yapamazken aldığımız malzemeler alabildiğine pahalanmaya başladı.

1962 yılında aldığımız malzeme fiyatları:

Bir tabak kontraplâk 15 liraydı.

Bir kilo sıcak tutkal 5 liraydı.

Beş kiloluk soğuk tutkal 19 liraydı.

1967 yılındaki malzeme fiyatlarına bakalım:

Bir tabak kontrplâk 19 lira oldu.

Bir kilo sıcak tutkal 8 lira oldu.

Beş kiloluk soğuk tutkal 32 lira oldu.

Aynı bir iş için dün de kullandığımız malzeme aynı. Pahalanmasına rağmen imkânsızlığın verdiği mecburiyetle bir 2 kapılı dolabı gene 500 liraya yapmaktayız. Çünkü bizlere kıymet veripte yardım elini uzatan olmadığı için büyük tüccarlara sömürülmekteyiz.

Ben bir dolabı 350 lira masraf ederek dört günde çıkarırım. Tüccar dolabı benden 400 liraya alır. Yani günlüğü on liradan dört gün çalışırım. Tüccar benden 400 liraya aldığı dolabı 550 liradan aşağıya satmaz. Emek sarfederek binbir güçlükle yaptığımız beher dolapta biz elli lira kazanırken tüccar 150 lira kazanır. Bunun gerçek nedeni imkânlı, imtiyazlı insanlar olduklarından aldıkları malı bol bol kazanmayınca ve değer fiyatını buldurmayınca satmıyorlar. Biz zavallı zanaatkârlar da imtiyazsız, imkânsız olduğumuz için imal ettiğimiz şeyleri dükkânda bekletemiyoruz. Tüccara hemen satıyoruz çünkü satmazsak açız.

Bizler de bu yurtta, bu vatanda doğduk. Biz de insanız. Hükûmet olarak devlet bize de yardım elini uzatsa da bizler de çoluğumuzu çocuğumuzu okutabilsek, hasta olduğumuz zaman doktor ve ilâç parasını bulmakta güçlük çekmesek, aracılara sömürülmesek...

Aracılara sömürüldüğümüz yetmiyormuş gibi hükûmet de zam üstüne zam yaparak bizleri batakliğın içine iyice girin diye durmadan hayat şartlarını güçleştiriyor. Bu ıstıraplı ve çileli günlerimiz yıllar yılı devam edecek mi?

PAMUK

Âşık Derdi Derya

Pamuk tarlasına uğradı yolum
Tarlada ağanın çölde ağanın
Kazma vura vura yoruldu kolum
Fabrika ağanın mal da ağanın
Fakir bölük bölük olmuş geliyor
Tarlaya dizilmiş kazma vuruyor
Köşkünde ağalar sefa sürüyor
Koltuklar yumuşak bal da ağanın
Alırlar elliye satarlar yüze
Fakir hasret kaldı bir metre beze
Durmadan zam gelir şekere kaza
Altını akçası pul da ağanın
Âşık derdi derya çölde yanıyor
Ağalar pamuğa fiyat kuruyor
Perişan fakir yerde yatıyor
Taksilere binmiş yol da ağanın

ANADOLU

Kemal Bayram Çukurkavaklı

Bir vezne sayısı değil 1071
Çalış Anadolu ver Anadolu
Nice zamanların olur daha
Sultanların, Süleymanların olur
Vurur çelik duvarına sosyolojinin
Parçalar kendi başını
Bir ay doğar gecelerin içinden
Paslanır nice nazar boncuğu
Bekle Anadolu, gör Anadolu!...